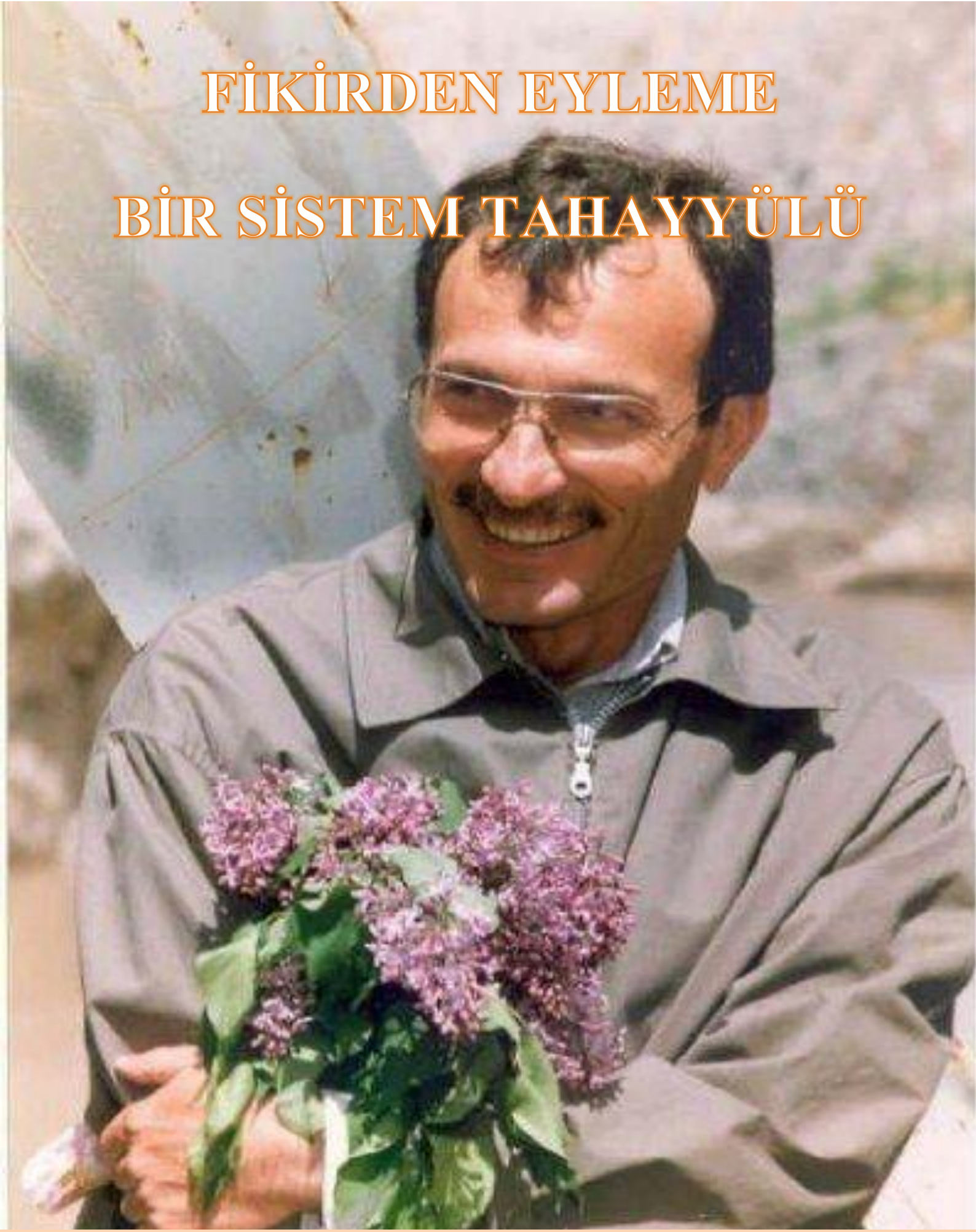

FİKİRDEN EYLEME
BİR SİSTEM TAHAYYÜLÜ

RECEP YAZICIOĞLU

FİKİRDEN EYLEME BİR SİSTEM TAHAYYÜLÜ

RECEP YAZICIOĞLU

HAZIRLAYAN: MUHAMMET NEGİZ

OCAK-2021

Merhum Vali Recep Yazıcıoğlu'nun, 2000 yılında, Çorum Radyo Televizyonu'na (ÇRT) konuk olduğu programdaki konuşması, Muhammet Negiz tarafından metin haline getirilmiş, dipnotlar ve görsellerle zenginleştirilerek okurların ve araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Yararlı olması dilekleriyle...
15.01.2021

İçindekiler

VALİ RECEP YAZICIOĞLU İLE SÖYLEŞİ.....	9
GİRİŞ	9
YAYIN... ..	10
YÜKSEK SESLE DÜŞÜNMEK	11
KIRSAL KALKINMA VE EĞİTİM SEFERBERLİĞİ.....	12
SİSTEM TARTIŞMALARI VE YERELLEŞME	12
TOKAT MODELİ	13
BÜROKRASİ HASTALIĞI.....	13
EKREM ORHON'DAN İLHAMLA; ÇAT KAPI	18
PATRON DEVLET YERİNE HİZMETKÂR DEVLET	18
"OTOBÜSE BİNER GİDERİM"	19
ÂLÂYİŞLİ KARŞILAMA TÖRENLERİ	20
KOMPLEKSLİ DUYGULAR	20
SAĞLIKLI YAŞAM	21
OKEY YASAĞI	22
KOLA VE BOYALI İÇECEKLER KAMPANYASI.....	22
BEYAZ EKMEĞE HAYIR!.....	22
SİSTEM ELEŞTİRİSİNE DAİR	24
SENATO.....	25
GÜÇ VE YETKİ.....	26
KUTSAL DEVLET & TANRI DEVLET ANLAYIŞI	28
YÖNETİME KATILIM	28
65 YAŞ.....	29
"BİR DÖNEM" ÖNERİSİ	30
"BANA NE?" HASTALIĞI	31
SİVİL TOPLUM.....	33
İSVİÇRE'DE BİR BAKAN.....	34
SİSTEM TÜKENDİ!	34

BAŞKANLIK SİSTEMİ	34
HALK VE DÜZEN	35
SİSTEM VE DÜŞÜNMEK.....	36
AF KANUNU VE İŞKENCE.....	37
“DEVİR-İ SABIK YARATMAYACAĞIZ!”	37
ORTAK PAZAR VE AVRUPA BİRLİĞİ	38
ÜÇ KİŞİ, BEŞ KİŞİ KONUŞUR; TOPLUM SUSAR!	38
MERKEZ VALİSİ NE YAPAR?.....	39
YENİ BİR VALİNİN İLK ÜÇ İŞİ	40
SİYASETE GİRMEK İÇİN.....	41
KAPANIŞ.....	43

VALİ RECEP YAZICIOĞLU İLE SÖYLEŞİ¹

GİRİŞ

Recep Yazicioğlu: Bu doğa sporları... Sağlıklı yaşam... Yani bunlar... Çünkü burada (Çorum) da çok göl var, gölet var...

Moderatör: Evet...

Recep Yazicioğlu: Bunları kullanmak lazım...

Moderatör: Tamam Sayın Valim... Neyi arzu ederseniz onu konuşalım... *"Sağlıklı Yaşam..."* Not aldım. Kepek ekmek...

Recep Yazicioğlu: O da işte sağlıklı yaşamla ilgili kampanyalardır... Yani, bu... Siz, Tokat'tan başlamıştınız bu işe... Bu, sanırım sonradan devam etti... Yani bunlar neyin nesidir? Bununla ilgili ilginç anekdotlarımız vardır...

Moderatör: Tamam Sayın Valim...

---

¹ Merhum Recep Yazicioğlu'nun Çorum Radyo Televizyonu'na (ÇRT) konuk olduğu programdaki konuşması, Muhammet Negiz tarafından metin haline getirilmiş, dipnotlar ve görsellerle zenginleştirilerek okurların ve araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Muhtemel hataları mnergiz@live.com e-posta adresi aracılığıyla iletebilirsiniz. Yararlı olması dileğiyle...

(Teknik masadan uyarı gelir...)

Moderatör: Tamam... Bizim radyomuz da var Sayın Valim... Hem radyo, hem televizyon...

YAYIN...

Moderatör: İyi akşamlar!

ÇRT'nin sevgili seyircileri! Çorum FM'in sevgili dinleyicileri!

Aksaklıkların konuşulmadığı, gerçeklerin hasıraltı edildiği, insanlarımızın sindirilerek susturulmaya çalışıldığı bir dönemden geçiyoruz! İnsanların en önemli özellikleri de konuşabilmesidir. Hepimiz konuşabildiğimize göre, aklımızdan geçenleri terazimizden tarttıktan sonra, tartışmaya açmayı pek azımız becerebiliyoruz.

Sesli düşünceyi dile getirebilmeyi hayat tarzımız haline getirebildiğimiz kadar, gerçeğe yakın olabileceğimizi unutmayalım! Doğru zamanda, doğruları dile getirebilirken; yanlış zamanda, doğruların takipçisi, savunucusu olmak zorundayız! Gerçeklerin dile getirilişinin bedelini ödemek pahasına da olsa, konuşmak, tartışmak ve doğruyu bulmak adına, yaşamak gerekiyor!

Bu geceki konuşum, Merkez Valimiz Sayın Recep Yazıcıoğlu... Sayın Valim, hoş geldiniz!

Recep Yazıcıoğlu: Hoş bulduk!

Moderatör: Efendim, *"Eski yuvanıza hoş geldiniz!"* diyebilir miyiz?

Recep Yazıcıoğlu: Doğru!

Moderatör: Alaca'da... 3 buçuk yıl süren bir kaymakamlık dönemi var.

Recep Yazıcıoğlu: 3 buçuk yıl, evet...

Moderatör: Evet Sayın Valim... Sayın Valim, genel medyada sizi izliyoruz... Ve sizin 16 yıldır bıkmadan, usanmadan konuşmalarınızı, söylemlerinizi, çıkışlarınızı izliyoruz... Bu 16 yıl süresi içerisinde, bu konuşmalar... Türkiye'yi dolaşmalar... Söylemler... Ve valilik yaptığınız yerlerdeki... Sizin, kendi söylemlerinizi uygulamaya dönüştürdükten sonra, örnek teşkil edebildiniz mi? Yani, 81-82 tane ilimiz var... İkinci bir valimiz var mı, sizler gibi, sizi örnek alan?

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi, efendim... Öncelikle teşekkür ederim. Böyle güzel bir televizyonda... Ve daha önce 90-91-92 yıllarında, 3 buçuk yıl görev yaptığım Alaca, Çorum'da...² Yine böyle değerli hemşerilerimizle beraber olmak, böyle bir fırsatı yakalamak, beni de mutlu etti. Size, televizyonunuza ve bizi izleyenlere teşekkür ediyorum!

Yıllar sonra... Bugün Alaca'ya uğradık. Orada bir nostalji, bir hasret giderdik. O Alaca'nın ne kadar güzel modernleştiğini gördük. Tabii, Çorum, zaten benim görev yaptığım dönemde de, tertipli, düzenli, intizamlı bir şehirdi. Daha da geliştiğini, daha da güzelleştiğini görmek ve modern bir şehir olarak hızla kalkındığını, geliştiğini... Sanayisine de gittik... Sanayisindeki atılımları... Oradaki sanayicilerimizin performansını ve ortaya koydukları eserleri, yatırımları gördük. Tabii, bunlardan, bu ülkenin bir insanı olarak mutluluk duydum.

Eski görev yaptığım böyle bir yerde, bu gelişme, bana da keyif verdi. Moral verdi. Yani, bu vesile oldu. Erzincan'daki bizi konferans için davet eden arkadaşlar da bir vesile oldu. Akşamki konferansta da buluşacağız oradaki dinleyicilerimizle... Yani, her şey güzel... Teşekkür ediyorum!

Moderatör: Biz, teşekkür ediyoruz...

YÜKSEK SESLE DÜŞÜNMEK

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi, 15 yıl... Yüksek sesle düşündük... Aslında 15 yıl valilikti... Kaymakam olarak da pek rahat durmazdık biz...

Alaca'da iken de, böyle bir arayışımız vardı. O zaman danışma meclisine bir yazı yazmıştım. İlçelere de bir bütçe... Bir meclis yapılınsın diye... Anayasaya bir kelime konulsun diye...

Alaca'da iken bunu yazıp çizmiştim...

Moderatör: Evet...

Recep Yazıcıoğlu: Toplum kalkınması... Kırsal kalkınma dediğimiz olaydı bizim... Biraz da saha çalışması... Yalnız söylem değil! Belki de Türk bürokrasisinde, yüksek sesle düşünen... Belki de ender kişilerden biri oldum. Çünkü bürokrat pek fazla düşünmez.

Yani, düşünür de... Yüksek sesle düşünmez! Konuşmaz, karışmaz...

---

² Programda yanlış hatırlasa da Sayın Yazıcıoğlu'nun kaymakamlık dönemi, 1971-1984 yılları arası olarak bilinmektedir. Bu tarihler arasında sırasıyla Kalkandere, Bahçe, Hamur, Ayvacık, Kırıkhan, Alaca, Akçakoca ilçelerinde kaymakamlık görevinde bulunduğu belirtilmektedir.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Recep_Yazıcıoğlu

Moderatör: 657'ye tabidir...

KIRSAL KALKINMA VE EĞİTİM SEFERBERLİĞİ

Recep Yazıcıoğlu: Evet! (Gülümsüyor...) Doğru! Hâlbuki 657'de de, **“Vali konuşur, bakan konuşur.”** diyor! Yani, o da ilginç! Yani, onun dışındaki bürokrasi konuşamaz. Bu yönüyle örnek alınıp alınmadığımızı bilmiyorum... Ama Türkiye’de... Kırsal kalkınma, toplum kalkınması hadisesinde... Yani, halkın... Temel hizmetlere... Kırsal alandaki vatandaşın, oradaki altyapıya katılması anlamında yaptığımız çalışmalar... Eğitim, sağlık ve benzeri... İşte köy içme suyu ve diğer alt yapılarla ilgili yaptığımız çalışmalar, Türk idarecisinin yaptığı, bildiği çalışmalarıdır. Onlar, benim icadım değildir.

Yalnız... Tokat’ta, okullaşma ile ilgili ortaya koyduğumuz, 3 bin derslik ve lojman rakamı, bütün illeri etkiledi... Ve tüm iller, hedeflerini yenilemek zorunda kaldılar. Çünkü bir yarış başlatmış oldu, Tokat uygulamasındaki eğitim seferberliği!

Onun dışında...

SİSTEM TARTIŞMALARI VE YERELLEŞME

Bir de sistemle ilgili... Zaten ben bunları yıllar önce... Sistemle ilgili bu yerelleşme, adem-i merkeziyet... Yani, Ankara’daki yetkilerin yerel meclislere, yerel idarelere devredilmesiyle ilgili arayışlarımız da, hep ekstrem bulundu! Arkadaşlarım bile benim, hep yadırgadılar...

“Yav, acaba bu çok mu aykırı? Çok mu farklı? Çok mu geçersiz şeyler söylüyor?” gibi... Ama şimdi... Yani, **“15 yıl sonra ne oldu?”** dersiniz; şimdi herkes, yerel idareci oldu! Herkes mahalli idareler reformundan bahsediyor! Bahiste bir konsensüs oluştu! Yani, o vadide bizim de bir dahlimiz, bir

katkımız var! Çünkü çoğu zaman siyasetçiler, **“Senin dediğini yapacağız!”** diyorlar. Dedim, **“Ya bunun patenti bana ait değil!”** Ama ben bunu yüksek sesle dile getirdim. Yani, benimle bütünleşir gibi oldu bu **“yerelleşme, yerel idare reformu, yeniden yapılanma”** gibi... Yani, o anlamda bir etkimizin olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Kenarından, köşesinden de olsa... Bu gündemin belirlenmesinde ...

TOKAT MODELİ

Bir de... DPT'nin (Devlet Planlama Teşkilatı), Tokat olayını, bir **“Tokat Modeli”** şeklinde, bir tedbir olarak kalkınma planlarına, yıllık programlara koyduğunu biliyoruz. Yani, belirli oranda, belirli izleri, belirli etkileri olduğunu söyleyebiliriz.

Hürriyet
com.tr

Ekonomi Sadi ÖZDEMİR | Haber Giriş: 06.09.2003 - 01:53 | Son Güncelleme: 06.09.2003 - 01:53

Torba bütçeyle, biri üç yaptı, model yarattı

Beyin ölümü gerçekleşen Denizli Valisi Recep Yazıcıoğlu'nun, Tokat Valiliği sırasındaki icraatları DPT ve bilim literatürüne girecek bir yönetim modeline dönüşmüştü. Tokat Modeli olarak anılan 'Yazıcıoğlu icraatları' idealist vali ve kaymakamların ilgisini bekliyor.

Bürokrasinin üst düzeyinden bürokrasiye saldırabilen az sayıdaki 'devlet adamlarımızdan' Recep Yazıcıoğlu'nun beyin ölümü gerçekleşti ama sıradışı çalışan beynini ürettiği icraatları birçok devlet görevlisine örnek olacak nitelikte. Yazıcıoğlu'nun 1984-1988 yılları arasında Tokat Valiliği döneminde gerçekleştirdiği icraatları kaynak yetersizliğini bahane eden bütün devlet yöneticileri için örneklerle dolu. 1986'da Devlet Planlama Teşkilatı, bütün vali ve kaymakamlara örnek gösterdiği Tokat Modeli'ni "Tokat Özel İdare Uygulaması" diye kitaplaştırdı. Aynı konu bir süre sonra da Ankara Üniversitesi'nde doktora tezi oldu. Ardından Tokatlı gazeteci Cemal İncesoylar'ın yazdığı "Bir Kent, Bir Adam, Bir Yorum" adlı kitapta ve Erdoğan Tamer ile Sadrettin Müftüoğlu'nun kaleme aldığı '[Altın](#) Yıllarında Tokat' isimli kitapta Yazıcıoğlu'nun Tokat Modeli anlatıldı.

Merhum Recep Yazıcıoğlu'nun vefatının ardından yapılan bir haber, Torba bütçeyle, biri üç yaptı, model yarattı, <https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/torba-butceyle-biri-uc-yapti-model-yaratti-169687>, Son Erişim Tarihi: 14.01.2021.

BÜROKRASI HASTALIĞI

Moderatör: Evet... Şimdi Sayın Valim... Siz, bürokrasinin aksaklığından ve hastalığından bahsediyorsunuz sürekli... Bu, gerçekten Türkiye'nin baş belası mı diyelim artık... Ne diyelim buna? Bir de siz bunları aşarken zannediyorum... Tahmin ediyorum... Siz cevaplayacaksınız tabii... Bu yazışma, çizişme... Bu kalem-kâğıt israfını ortadan kaldırdınız... Veyahut da... Kaldırmadınız da... Önce, siz çalışma yaptınız. Bu yazışma-çizişme daha sonradan geldi...

Benim aklıma şu geliyor... Bir takım aksaklıklar dahi olsa... Oturmuş kurallara ters düşen bir yönetici... Vali bile olsa, bakan bile olsa... Haklarında soruşturma açılmıştır. Sizin hakkınızda böyle bir soruşturma açıldı mı?

Recep Yazıcıoğlu: Açıldı tabii... Yani, bu pratik çözümlerle ilgili... Yaptığımız... Bu, mevcut sistemi zorlayarak! Çünkü yönetici, mevzuata teslim olan, at gözlüğü takan insan değildir. O, düz memurdur! Düz memur, mevzuata esir olur ve at gözlüğü takar! Ama yönetici, teslim olmaz! İnisiyatif kullanır! Farkımız odur!

Yani, çoğu zaman... **“İstim arkadan gelsin.”** dediğimiz olmuştur. Bürokratik sistemle ilgili... Onu zorlamışızdır! Ama bu, bir risk de getirir! Biz, bu riski zaten üstlendik! Ve bu konularda, soruşturmalar da yapıldı... Ama sonunda hepsi... Gerçek, tabii ortaya çıkınca... Yapılanlar, zaten sonucunu belli ediyordu... Gösteriyordu...

Şimdi, tabii bürokrasi deyince, hem işlemler yumağı akla gelir... Bir de, işte ta Anadolu’dan, en ufak birimden başlayarak, Başkent’e kadar yürüyen bir trafik... Bir işlemler hacmi gelir! Bir de bürokratik davranış akla gelir. Yani, bürokratin kendine has bir bürokratik davranışı vardır! Bu, **“bürokrasi hastalığı”** olarak ortaya çıkar! Bir de **“tükenmişlik hastalığı”** olarak ortaya çıkar!

Şimdi, **“Dava açtınız mı?”** dediğinizde... İşte, bu okullaşma var ya? Biz, Tokat’ta 3 bin derslik ve lojman... Şimdi, şehir merkezindeki okullar... Ben, malzemeyi toptan alıyorum. Demir, çimento, kereste... İşçiliğini veriyoruz! Yüzde 40 kırımla aldılar bu işçiliği. Merkezdeki 20’ye yakın dev okul! Tokat merkez ve ilçelerinde... Ama kaba inşaat bitti... Çünkü malzemeyi veriyoruz! İnce işe sıra gelince, adamlar iflas ettiler! Ben de bunların kırımlarını... İşte, yüzde 40’tan yüzde 12’ye düşürdüm... Bitsin zamanında diye... Adamlar iflas etti! İş bitmeyecek! İşin tasfiye edilmesi gerekiyor...

Vay, efendim! Devlete zarar vermekten...

Ondan sonra dedim; **“Bu nasıl bir zarar? Bin derslik parası ile 3 bin derslik yaptık! Şehir merkezinde yaptığımız dev okullar... 20 derslikli, 30-40 derslikli okullar... Bunlar, yüzde 50 tenzile, yüzde 50 ucuza mal edildi! Büyük bir tasarruf sağlandı! Ve bu “Tokat Olayı” diye, “Tokat Modeli” diye ortaya çıktı! DPT, bunu “pilot uygulama” olarak kabul etti! Diğer iller için örnek bir model olarak, tedbir olarak programa koydu!”** deyince... Danıştay’dan men-i muhakemeyi yani beraatı aldık!

Aynı şekilde... Aydın’da... Gene hastanede... Gene emanet yöntemiyle iş yapıyoruz. **“Vay efendim! Sen, 2 milyarlık işi niye parçalara bölerek yaptın?”**

İnşaat sektöründe olduğumuz için... Emanet yöntemini bilirsiniz...

Yav, paralar etap etap geliyor! Biz de etap etap yapıyoruz! Ve az para ile çok iş! Hastane, bir faciaydı! Bir sahra hastanesi gibiydi! Modern bir hastane haline geldi. Tabii, orada da bu suali sordular. Hep cevap şu olmuştur:

“İhmal-i mesuliyet yoktur!”

Türk sisteminde, ihmal-i mesuliyet yoktur! Yani, kimseye ihmalden hesap sorulmaz! Ama **“icra-i mesuliyet”** vardır! Yani, icraattan dolayı hesap sorulur!

“Bunun” dedim, **“en güzel örneği, şu sorduğunuz suallerdir! Ben, takdir beklemiyorum! Bari takdir edilmeyelim! Takdirlerinize arz!”** diye... Savunmamı hep öyle bitirdim! Ve sonunda kabul gördü.

Soruşturma, güzel şeydir! Yani, insan... Yarası olan gocunur!

Yan, soruşturma dediğiniz... Onları da geçirdik! Çünkü iş yapan insan...

Ben dedim ki; **“Bin derslikle, 3 bin derslik yapmasaydım! 500 derslik parası ile 300 derslik yapardım! Ama dosyalarım, evraklarım... Hepsi mükemmel olsaydı, bana kimse, ‘Niye 500 derslik parası ile 300 derslik yaptın?’ kimse demeyecekti!**

Ama bin ile 3 bin yapıyorum! Takdirden vaz geçtik, bari takdir edilmeyelim yav! Allah'tan korkun!” diye böyle bir anekdotumuz, böyle bir yaklaşımımız var!

Zaten soruşturmalar doğaldır... İş yapılan yerde, soruşturma da olur!

Moderatör: Çalışan insan, hata da yapacaktır sonuçta... Yani, işi hızlandırmak adına bile olsa...

Recep Yazıcıoğlu: **“Meyveli ağaç taşlanır”** hikâyesi de söz konusudur! Çünkü bu... Şu ya da bu şekilde belirli şeylere de dokunur bu iş... Ama işin doğasında vardır. Yani, siz bunu söylediniz diye bunu söyledim... Genelde böyle bir şeyi söylemek için bir vesile bile olmamıştır!

Moderatör: Şimdi ben... Sayın Valim, şuraya gelmek istiyorum... Biz, sizleri uzun yıllardır, televizyonlarda izliyoruz... Yakından takip etmeye çalışıyoruz, elimizden geldiğince...

Konuşan, konuştuğunu da o şehre uygulamaya çalışan bir vali portföyü çizdiniz. Biz, sizlerle tanışmaktan büyük onur duyduk.

Bu yönetim... Hükümetler, sizleri valiler kararnamesi ile atıyor... En son konuşmanızdan sonra, sizi merkeze aldılar. Biz... En yakın aile çevremizden söyleyeyim... Biz, çok şaşkınlık yaşadık! Yani, bu olmamalıydı! Bu, böyle olabilir mi?

Üç valiye hapis cezası istendi

Yargıtay Başsavcılığı üç vali hakkında görevini kötüye kullanmaktan dava açtı

ANKARA Milliyet

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, farklı dönemlerde Türkiye'nin gündemini oluşturan üç vali Güner Özmen, Orhan Taşanlar ve Recep Yazıcıoğlu hakkında "görevi kötüye kullanmak"tan dava açtı. Özmen ve Yazıcıoğlu hakkında 4 yıl 6 aya kadar, Taşanlar için de 6 yıla kadar hapis isteniyor.

İddianamelerden ilki, "Paraşüt Operasyonu'nun ardından hakkında dava açılan Altınbaş Holding'in sahibi Yasin Altınbaş'ın araç telefonları, uçak biletleri ve otel masraflarını ödediği gerekçesiyle sık sık geçen Kilis eski Valisi Güner Özmen hakkında. DGM Savcısı Talat Şalk, "menfaat karşılığı görevini suiistimal ederek cürüm

işlemek için oluşturulan çeteye yardım ettiğini"ni ileri sürdüğü Özmen hakkında, vali olması nedeniyle dava açılmadı.

Yargıtay Başsavcılığı, Özmen'in araç ve diğer telefonlarının ücretlerinin, ailesinin seyahatlerinde kullandığı uçak biletlerinin, Antalya'da kaldığı otel masraflarının Altınbaş Holding tarafından ödenmesini "meslek onur ve haysiyetine yakışmayan davranışlar" olarak değerlendirdi.

Yasa gereği Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nde yargılanacak olan üç vali suçlu bulunmaları halinde, kamu hizmetlerinden de yasaklanabilecekler. Bu durumda, bir zamanlar valiliklerde veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında memur olarak bile görev yapamayacaklar.

Erzincan sonrasında açılan davaya dair bir haber, 15.02.2001 tarihli Milliyet Gazetesi, sayfa 19.

Hatta... Bizim gönlümüzden geçen... Olabiliyorsa, büyük iller... Bir beklentimiz vardı, sizler adına... Bir bu... En azından televizyon izleyicisiyle veya sizleri takip eden insanlarla bu gönül bağı nasıl kurdunuz?

Sizi tanımayan insanlarla... Yani, birebir böyle... Bir araya gelip konuşmamış insanlarla... Televizyondan, gazeteden... Söylemlerinizi bu gönül bağı nasıl kurdunuz?

İkincisi... Ne yaptınız da... Bu, konuşmanın dışında... Merkez valiliğine, sizi bir anlamda **“istirahat”**e gönderdiler?

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi onu... İsterseniz, sondan başlayalım... Tabii, biz 15 yıl valilik yaptık. 16 yıl kaymakamlık yaptık. 31 yıl etti. 31 yıl aslında iyi bir süreydi.

Yani, 31 yılın sonunda... Aslında... Belki de yadırganması gereken şey neydi?

Türk bürokrasisinde... Adeta bir klinik vaka gibi... Bir kişinin ortaya çıkıp... Sisteme yönelik bu dozda, bu tempoda ve bu ağırlıkta bir eleştirel bir yaklaşım sergilemesi! Ve bunu her zaman ve her mekânda! Hangi mekân olursa olsun! Devlet erkânının bulunduğu ortamda da... Olmadığı ortamda da... Yazılı ve görsel medyada... Dağda... Ovada... Şehirde... Bunu sunması hadisesi, çok insanın dikkatini çekiyordu! Ve bana hep derlerdi ki; **“Yav, sen görevde misin?”** Yani, **“Bu adam görevde mi?”** derlerdi!

Moderatör: Hala görevde mi?

Recep Yazıcıoğlu: Yani, yapar! Hala! Yani yadırganan şey, bizim görevden alınmamız değil de... Bu kafa ile... Bu şartlarla... (Gülüyor...) Bu işi nasıl götürdüğümü...

Yani, bizi biraz da bu nedenle... İnsanlar, izah edemiyorlardı durumu... Nitekim bu görevden alınmadan sonra, **“Yav”** dediler, **“Biz aslında tereddüt ediyorduk”** dediler. **“Sen acaba özel bir misyonla mı görevlendirildin de böyle devletin özel bir himayesiyle mi?”**

Dedim, **“Yav, beni böyle bir ajan gibi mi görüyordunuz?”** falan...

“Valla” dediler, **“Sen aklandın şimdi! Yani, bu hep böyle devam etseydi, bunu izah edemeyecektik, yani... Başka bir sebepler bulacaktık bunda...”**

Şimdi tabii... Bu, işin latifesi... Bugüne kadar bize tahammül edenler, belki şu nedenle de...

“Yav, adamın biri konuşuyor. Söyledikleri de yanlış değil... Yalnız konuşmuyor, sahada da işler yapıyor... Bir, kamuoyu ile bütünleşme hadisesi var!”

Onun şeyini bir iki cümle ile söyleriz... Şimdi bu bütünleşme, bize 15 yıl sağladı. Bize 15 yıl tahammül edenler, herhalde kendilerine de güveniyorlar! **“Yav, adamın biri konuşsun!”** Güvenimiz sağlam!

Ama şimdi... Bize tahammül etmeye son verenler, herhalde kendilerine güveni de kayb ettikleri için, **“Yav, bu nerden çıktı! Artık yeter!”** dediler.

Yan, bu güven kaybından kaynaklanıyor... Bana olan güvenden değil! Kendilerine olan güven kaybından kaynaklandığını tahmin ediyorum! Ama dikkat ederseniz; ben, görevden alındıktan sonra, hiçbir tarizde, hiçbir şikâyetinde de bulunmadım! Dedim, **“Bu hayırlı olmuştur! İyi olmuştur! Hani bir sayfa kapanır, bir sayfa açılır!”**

Ben, eylemli valilikten ayrıldım ama eylemsiz vali olarak söyleme devam ediyorum! Bakın, şimdi... Siz burada... Sevgili Çorumluların huzurunda... Bu bir konuşma yapıyoruz... Bu bir halk eğitimidir, bir anlamda!

Yani, toplumda... Bir ara bana da bir hoca da söylemişti bunu... Dedi ki, **“Sen, konuşmaya devam et!”** dedi.

“Niye?” dedim...

Bir üniversite hocası... **“Bu”** dedi, **“halk eğitimidir! Bazı kavramların halk nazarında netleşmesi lazım.”** Bu, işin tayin boyutu...

Bu sempati... Diyorsunuz ki, **“Nasıl bir diyalog? Nasıl bir kalbi bağlar kurdunuz?”**

Şimdi... Tabii, bu bir motivasyondur. Bir yönetim anlayışıdır. Yani, biz böyle... Afurlu-tafurlu... İşte, küçük dağları ben yarattım! Ne kokan, ne bulaşan... İşte Mercedes’inden inmeyen... İşte... Korumalı... Kollamalı... Törensel-mörens el... İşte bu tür işler bana uygun düşmedi.

“Ekrem Orhon’a Armağan Kitabı” isimli eser Rize Belediyesi kültür hizmeti olarak 2020’nin son günlerinde yayınlandı, <http://www.rize.bel.tr/haber/ekrem-orhon-armagan-kitabi-yayinlandi>, Son Erişim Tarihi: 15.01.2021.

EKREM ORHON'DAN İLHAMLA; ÇAT KAPI

İşte ben, Alaca'da ilken... Ekrem Orhon (1911-1983), belediye başkanı³... Rize'de kapiya yazmıştı... **"Vurmadan giriniz!"** diye...

Onu yazmıştım ben Alaca'daki kaymakamlık kapısına... Yani, **"Çat kapı, içeri giriniz!"** anlamındadır. Bu sefer kapı açıktır. Vali iken de... Kaymakam iken de...

PATRON DEVLET YERİNE HİZMETKÂR DEVLET

Çünkü biz vatandaşın hizmetkârıyız! Vatandaşın patronu falan değiliz! Çünkü ben, yıllardır **"patron devlet"**i değil, **"hizmetkâr devlet"**i savundum.

Yani, devlet hizmet örgütüdür! Onun adamları da hizmetten sorumludur! Yani, bu anlayışı, meslek yaşamıma her kademesinde uygulamaya çalıştım.

Geçen gün... Bir vali arkadaş, biraz da ceberrut bir valiydi bir zamanlar... O da merkez valisi... Böyle çok otoriter ve burnundan kıl aldırmayan bir arkadaş... **"Yav, bizim apartmanın kapıcısı, sana selam gönderdi. Diyor ki; 'Recep ağabeye selam götür' diyor. Yav, bunu adam nasıl diyor? 'Recep ağabey' diyor?"**

Onu... Hem böyle hoşuna gidiyor, hem de kendine tarzın uygun görmüyor... Hani... **"Bu şeyi nasıl sağladın?"** diyor.

Halkla ortak olmak... Ortak paydaları çoğaltmak... Yönetenle yönetilen arasındaki kopukluğu ortadan kaldırarak, halktan biri olmak... Ve bir de özülle, sözüyle –işte- paralellik kurmaya çalıştım yani!

Öyle oldum demek, biraz iddialı bir şey olur ama bizde insanlar düşüncelerinin yüzde 10'unu söylerler. Veya yüzde 15'ini... Yüzde 85'ine ambargo koyar! Yani, takiiye yaparlar! Ben, takiiye yapmamaya çalıştım... Ne düşünüyorsam, onu yüksek sesle söylemeye çalıştım...

Bir de söylediklerim, öyle akla, mantığa ters şeyler değildi. Bürokrasi ile ilgili yaptığımız çıkışlar, halkın derdiydi zaten! Halk, bürokrasiden de zaten **"El aman!"** demişti. Yani, ona yönelik yaptığımız eleştirel yaklaşımlar, vatandaşın hoşuna gitmiştir.

Toplum kalkınması ile ilgili yaptığımız çalışmalar, az para ile çok iş... Halk katılımı... O da halkın bir sempatisini kazanmıştı...

E, **"Halkı sisteme ortak edelim, yeniden yapılandırılabilir sistemi... İdari reform yapalım..."** dediğimiz zaman yine halkı göz önüne aldım. Çünkü herkes, **"devlet"** diyor. Devletle yatıp, devletle kalkarken... **"Nerede devlet?"** dediği zaman; ben, **"Nerede halkımız?"** demişimdir ki halkın yararına... Halkın sorunlarının halkın katılımı ile çözülmesi anlamında... Yani, bu bir popülist halk dalkavukluğu değildi!

İşte, bütün bunları bir 30 yıla sığdırdığınız zaman... İşte o dediğiniz tablo eğer ortaya çıkıyorsa, demek ki az-çok bu üsluptan kaynaklanıyor.

³ İlgili haber için Bkz: <http://www.rize.bel.tr/haber/merhum-baskan-ekrem-orhon-35-olum-yildonumunde-anildi>, Son erişim tarihi: 12.01.2021.

“OTOBÜSE BİNER GİDERİM”

Moderatör: Şimdi Sayın Valim... Siz, örneksiniz... Biz, sizlerle bugün tanıştık... Sevgili seyircilerimizle bunu paylaşmak isterim. Sayın Kenan Özyağlı ile birlikte sizlerle Yozgat'ta buluştuk. Hatta Sayın Kenan Özyağlı ile konuşurken, dedim ki; **“Arka tarafı boş bırakalım. Üç kişilik... Bir veya iki tane koruma... Hata olur...”**

Sevgili seyirciler! Sayın Valim, bir araba ile geldi. Petlas'ı ziyaret etmişti. Genel müdür, zannediyorum oraya getiren...

Recep Yazıcıoğlu: O, davet etmişti bizi...

Moderatör: Evet... Biz, arabayı çalıştırmış, program aksamaması için bekliyorduk. Haberleşmiştik. Bizler gibi arabaya geldi... Onlarla vedalaştı... Bizimle tokalaştı... Arabamızı aldık... Devam ettik... Ve Alaca'ya uğradık...

Alaca'ya uğradığımızda... Sayın Valim, çok iyi bir iletişiminiz var... Vatandaşla...

Yani, kesinlikle bir ayrıcalık gibi bir isteminiz yok. Hatta... Çorum'un girişinde, Sayın Çorum Valimiz, bir eskort park etmiş... Valimizin gönderdiği... Bizi gözünce önümüze düştüler... (Çorum'a) girdik. Ve Sayın Merkez Valimiz, Sayın Çorum Valimize, teşekkür ederek **“Ne gerek vardı?”** dedi...

Bunu fazla uzatmadan... Ben, siz konuşun istiyorum... Ben konuşmayacağım... Şunu söylemek istiyorum...

Recep Yazıcıoğlu: Onun zarafeti oldu, o... Tabii, o, bizim 30 yıllık muhabbetimizin bir ürünüydü... Hani, gene de **“zahmet ettiniz”** dedim ona... Yani, eleştirel bir yaklaşımla değil de...

Moderatör: Evet...

Recep Yazıcıoğlu: Genelde ben zaten o törensel şeylerin biraz da dışında olmaya çalıştım.

Moderatör: Evet... Ve şunu söyleyip Sayın Yazıcıoğlu'na sözü bırakmak istiyorum... Biz, kendisini götürebileceğimizi... İsteddiği zaman... Ne zaman arzu ederse... Baş tacı yapacağımızı ve götürebileceğimizi Ankara'ya söylediğimizde, **“Hayır efendim, otobüs yok mu? Ben bir otobüse biner giderim. Beni bir otobüsle gönderin.”** dedi Sayın Valim.

Şimdi Sayın Valim... Malum... Bu hakkı teslim etmek lazım. Böyle vali örneklerini biz göremedik. Vatandaşla kopuk bir yaşantı var. Özellikle, biz şunu da anlamakta güçlük çekiyoruz: Bakanlar bir yere ziyarete gittiği zaman, tabakhaneye bilmem ne yetiştirir gibi, o arabalar, peş peşe... Trafiği felç ederek, sağı solu tıkayarak... Korumalar bir yandan... Bilmem ne bir yandan...

Çok acayip!

Yani, bürokratik işlemlerin ağır işlemesine karşın onların bir yere yetişme şekli tam tersi! Çok hızlı! Ve birtakım kazalar da yaşanıyor... Bazı gazeteci arkadaşlar da gözlerinden olabiliyorlar...

Bunları bırakarak...

Sizler, Tokat'tan başlayarak **“sağlıklı yaşam”** adı altında birtakım kampanyalara girdiniz. Burada hedeflediğiniz neydi? Amacınız neydi? Ve örnek alındınız mı? Bu, anekdotla süsleyebileceğinize

eminim... Kepek ekmek ve süte siz önem eriyorsunuz... Yani, sağlıklı beslenmenin büyük bir parçası olduğu gibi bir izlenim edindim ben sizden... Bu sağlıklı yaşam kampanyalarında neler yapıldı? Örnek olarak... Örnek alındı mı?

ÂLÂYİŞLİ KARŞILAMA TÖRENLERİ

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi efendim... Bu, tabii bakanların girdiğinde ilin ayağa kalkması... İşte, hiza-istikamete girilmesi, davullar-zurnaların çalınması, öküzlerin-inek-develerin kesilmesi gibi törensel yaklaşımlar, artık taş devrinde kalmış... Yani, bu gelişmemiş ülkelere has özelliklerdir. Gelişmiş dünyada böyle bir şey yok! Çünkü orada, bakan **“kurtarıcı”** falan değildir!

Yani, bizim bakanlara da bu kadar âlâyîş yapıldığı zaman, adamlar da diyor ki; **“Yav, ben neymişim!”** diyor. **“Yav, ben herhalde dünyanın en önemli adamıymışım.”** gibi falan...

Hâlbuki o makamlara çoğu zaman da... Tabii ki hak ederek, şüphesiz, gelenler var. Ben hepsine saygı duyuyorum. Makamları itibariyle ama... Böyle hasbelkader... O makamlara gelip de, işte bu âlâyîş gördüğü zaman böyle kendine gelen ve kendini çok farklı algılayan ve kompleksini tatmin eden de çok insan vardır. Bu yanlıştır! Ama bu sistemden kaynaklanıyor. Yani, insanların kötü niyetinden değil!

Çünkü biz gelen bakanları yakalıyoruz... Onlardan para istiyoruz! Yani, para Ankara’da! Para gelsin bize diye... Hâlbuki bu parayı başta Ankara’nın illere dağıtması lazım ki bu yağcılık, balcılık... Bu hiza-istikamet halleri olmasın! Bunlara gerek yok!

Yani... Bu, bizim idari yapılanmada savunduğumuz sistemin sonuçları, bu şekilde ortaya çıkacak... Bakanların gelişini, gidişini... Yeniden yapılanmada sistemi yeniden dizayn ettiğimizde, kurduğumuzda... Bu gürültüyü, patırtıyı... Kimseyi rahatsız etme olayını... Fark etmeyeceğiz bile!

Gelecek nezaketen... Çayını, kahvesini içecek ve gidecek! Öyle olacak! Böyledir bu! Gelişmiş dünyada bu böyledir!

Bu tören işi var ya? Bu tören işi... Geri kalmışlığın tipik göstergesidir! Bir ülke ne kadar geri kalmışsa, o kadar çok fazla törensel bir devlet olur!

Moderatör: Saltanat!

KOMPLEKSLİ DUYGULAR

Recep Yazıcıoğlu: Çünkü kompleks de bu aşağılık duygusundan kaynaklanır. Çünkü hepimiz, itilmiş, kakılmış, dayak yemiş insanlarız! Çocukken... İşte, ana dayağı, baba dayağı, öğretmen dayağı, karakol dayağı, asker dayağı... İtilmiş, kakılmış... Sonunda da, bu kompleksini tatmin etmek için de bir makam, bir mevki sahibi olduğumuz zaman, onu tepe tepe kullanıyoruz! Ve bununla bilinçaltında... Şuur altında, aşağılık duygumuzu tatmin ediyoruz.

Bu bürokrasi hastalığında da böyledir. Memur, bir yere geldiği zaman, cart-curta, zart-zurta başlar! İş yokuşa sürdükçe keyif alır, haz alır! Buna bürokrasi hastalığı denir.

İbrikçibaşı hikâyesi! **“Birinciyi bırak, üçüncüyü al!”** davasıdır!

Böyle, suratından düşen bin parça! Vesair! Bu da bürokrasiye has... Demin söylediğimiz o anlayıştan kaynaklanan... İşte o törende, nasıl kendini tatmin ediyorsa insan, işi yokuşa sürdüğü zaman da, sana engel çıkarttığı zaman da, **“bugün git, yarın gel”** dendiğinde de... O da kendini tatmin ediyor!

Sigarayı yasaklayan Vali dertli:

Yazıcıoğlu ve IV. Murat

IV. Murat'a benzetilmesine kızan Tokat Valisi Recep Yazıcıoğlu, "Ben, alkolik değilim. Ömrüm boyunca ağzıma içki ve sigara koymadım. IV. Murat da yasaklamış ama, yasaklara kendisi uymamış. Ben, koyduğum yasaklara uyuyorum" dedi. Recep Yazıcıoğlu, "Anayasa'da da 'Devlet, vatandaşın sağlığını korur' diye madde var. Sigara içen, çıksın, sigarasını dışarıda içsin" şeklinde konuştu.

Ben, IV. Murat değilim

● Türkiye'nin en genç valisi olan 37 yaşındaki Recep Yazıcıoğlu, "Aylık sigara tüketimi 11 bin tondan 7 bin tona düştü" dedi

● Tokat Valisi Yazıcıoğlu, "Ne yapmışım, Anayasa'yı mı çiğnemişim? Kişi özgürlüğünü mü kısıtlamışım?" diye sordu

● İsmail BAŞARAN-TOKAT

TOPLU yerlerde sigara içilmesini ve kahvehanelerde "okey" oynanmasını yasaklayınca adı "IV. Murat" a çıkan Tokat Valisi Recep Yazıcıoğlu, kendisi için bu "benzetmeyi" yapanların "büyük haksızlık ettiklerini" öne sürdü. Henüz 37 yaşında olan ve "Türkiye'nin en genç valisi" olarak tanınan Yazıcıoğlu, "Milliyet" e içini şöyle döktü: "IV. Murat, Osmanlı memleketinde içkiyi yasak etmiş ama, bu yasağa kendi uymamış. Ben ise ömrümden önce ağzıma içki-sigara koymuş adam değilim... Yani, ben alkolik değilim... Koyduğum yasaklara berkesten önce, kendim

"Ben, IV. Murat değilim"

Başarfa 2. sayfada barfi harfine uymaktaym."

"Tüketimi düşürdüm"

Vali Yazıcıoğlu, koyduğu "yasaklama"lardan sonra Tokat'ta "sigara tüketimi"nin düştüğünü belirterek, şöyle konuştu:

"Tokat ve ilçelerinde aylık sigara tüketimi 11 bin tona doluyordu. Benim yasaklamalarım ve her tarafa bez ağız yaparak yürüttüğüm sigarayı bırakma kampanyası sonucunda bu miktar 7 bin tona düştü. Bu da, vatandaşların sigarayı zorla değil, kendi istekleriyle bırakmalarını gösteriyor."

"Anayasa'yı mı çiğnedik?"

Kahvehanelerde "okey" i yasaklayarak, "kötü bir toplum hastab-

ş olan kumara karşı savaş açtığını" söyleyen Yazıcıoğlu, şöyle devam etti:

"Ne yapmışız? Anayasa'yı mı çiğnemiz, kişi özgürlüğünü mü kısıtlamışız? Toplu yerlerde sigara içmeyi yasaklamışsam, bunun Anayasa'da yeri var. Anayasa, devletin vatandaş sağlığını korumasını emreder. Sigara içmek isteyen, gitsin açık havada içsin. Kahvehanelerde de kumar oynamasınlar, eğlenmek için oyun oynasınlar."

Vali Yazıcıoğlu, Tokat'ı bir "İlker kenti" haline getirdiğini de öne sürerek, 1985'te 4 milyar lira harcamayla 1200 derslik ve öğretmen lojmanı yaptıklarını, 3 milyar liralık yatırım planladıklarını söyledi.

Yani, bu kompleksli bir toplumun... Tabii, genel olarak söylemiyorum... Ama bu şekilde insanların tatmin arayışındır!

SAĞLIKLI YAŞAM

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi...

Bu, sağlıklı yaşam da... Aslında toplumda çok ilginç! Biz işte hatırlarsanız, Tokat'ta iken işte... IV. Murat... V. Murat hikâyeleri...

Bu, sigarayla ilgili... Alkolle ilgili... Bir kampanya yaptık. Bu, sonrada bir devlet politikası haline geldi! Ben, bunun böyle olacağını biliyordum! Ve o zamanlar... Yıldırımları üzerimize çektik! (Bkz: 28 Ocak 1986 tarihli Milliyet Gazetesi'nden bir haber. Sayfa 2 ve 13.)

Bir başyazarımız... Oktay Ekşi... Sayın Ekşi... "Yasaklama mı, zırvalama mı?" diye bir makale yazdı! İşte... Hürriyet Gazetesi, "Gülünç Kararlar" başlığı altında... "Dünya yıkıldı! IV. Murat geldi! V. Murat gitti!" falan... Ya sonra kanun çıktı!

Bizim yaptığımız da işte... Belirli yerlerde sigara içilsin, her yer de içilmesin... Çocuklara satılmasın... Alkol de sınırlandırılmıştı... İşte, ruhsatlı yerler olsun... Ve

bir ufaktan fazla verilmesin... Gibi...

OKEY YASAĞI

Moderatör: Sayın Valim... Araya şu okey meselesini de sıkıştırırsak... Onu neden yasakladınız yani?

Recep Yazıcıoğlu: (Gülüyor...) Okey işi de... **"Okeyhane"**ye dönmüştü Tokat! Herkes, bir okey fabrikası gibi olmuştu! Kahvehaneler... Ve biz bunu yasaklayınca, insanlar, çocuklar... Çocuklar, ailelerine kavuştu! Hanımlar, beylerine kavuştu! Ve emin olunuz, Tokat'taki o beş buçuk yılın sonunda... İnsanlara yaptığımız o çalışmaların hepsi bir tarafa... Bu, okeyle ilgili yaptığımız düzenleme, bir tarafa... O, vatandaşın gönlünde, ruhunda derin izler bıraktı! Ve bu beş buçuk yılın içinde, kumar bilmeyen bir nesil ortaya çıktı!

Yani, bu bir pilot uygulamaydı. Ve değişik, hoş bir uygulamaydı!

Benden sonraki vali, onu kaldırır kaldırmaz davayı kaybetti... Ben onu yapmakla davayı kazanmıştım zaten! Ama Tokat'a has... Böyle bir yanlış bir gelişmeyi bir yerde durdurduk! Ve işte, kahvehaneler dedi ki; **"Yüzde 50 müşterisi azaldı..."** Tabii ki... Kahveciler, bundan rahatsız oldular ama... Toplum, genelde bundan kazançlı çıktı... Ve insanlar da, bu perişan mekânlardan... Sigara dumanı altında... Sağlıksız bir ortamı üfleyerek... Sağlıklarını tehdit yapma noktasından kurtuldular.

Şimdi... Bu kampanya, daha sonra Aydın'da da... Belli oranda bu düzenleme devam etti... İşte Tokat... Erzincan'da da... Değişik kampanyalar geldi...

Tabii spor, bizim her zaman, sağlıklı yaşamla ilgili... Kampanyamız hep devam etti. İşte, Tokat'ta yazdığımız, **"İçki öldürür, sigara süründürür!", "Kumar söndürür, spor güldürür!"** Bu manşetler asılmıştı pankartlara... Levhalara konmuştu...

KOLA VE BOYALI İÇECEKLER KAMPANYASI

Ondan sonra... Bu sağlıklı yaşam (kampanyası)... **"Boyalı içeceklere, kolalı içeceklere hayır! Süt içelim, meyve suyu içelim!"** kampanyası ile devam etti... Çünkü insanlarımız artık **kolakolik** olmuşlardı... Boyalı suyu çok kullanıyorduk... Ayranı unutmuştuk!

Köye gidiyoruz... Bize kola... Bu boyalı suları getiriyorlar... Ayran yok! Zaten inek de kalmadı çok şükür! Hâlbuki temel gıda ayrandır, yoğurttur ve süttür! Özellikle süt, biliyorsunuz, çocukların gelişmesi için şart! Ondan sonra... Yaşlıların da kemik erimesini önlemek için şart!

Yani, insanlar... Adam bakıyorsunuz, batılı... Sabah iki tane şey kapının önüne konur; Birisi gazete, biri süttür! Yav biz, sütü unuttuk ya! Sütü unuttunca, hayvancılık da gitti gümbürtüye! Onun yerine boyalı sularla kendimizi, vücudumuzu tehdit etmeye başladık.

BEYAZ EKMEĞE HAYIR!

Sonra... **"Beyaz ekmeğe hayır, siyah ekmeğe yiyelim!"** Kampanyası... Siyah ekmeğe çok önemli! Bilirsiniz, batıda beyaz ekmeğe yoktur! Beyaz ekmeği, bizimkiler Almanya'ya götürdü. Orada simsiyah kepekli ekmeğe yenir.

Niye?

Çünkü kepek, insanın bağırsak sisteminin... Vücut sisteminin çalışmasında... En önemli şey; kepektir, posadır! Bunu kullanmadığınız zaman, sisteminiz çalışmıyor. Dolayısıyla, kana yağ karışıyor. Sistem

çalışmayınca... Tembelleşince... Kana yağ karışıyor, kolesterol; tansiyon yükseliyor, yüksek tansiyon! Çok ekme tüketiyorsunuz... Çünkü bu kepekli ekme mide özsularını çekince az ekme yiyorsunuz. Yani yarım ekme yerine, çeyrek ekme yiyorsunuz. Çeyrek yerine, onun yarısını yiyorsunuz, doymuş gibi hissediyorsunuz. Çünkü mide özsularını çekiyor.

Şimdi, bunu insanlara söylüyoruz ki, sağlıklı bir toplum, sağlıklı insanlar, sağlıklı gençlik ortaya çıksın. Şimdi bakınız... Bunları yapmadığımız zaman, tüm zararlı alışkanlıklarda ilk beşe giriyoruz. Sigarada, içkide, kumarda! İşte bu beyaz ekme ve diğer temel gıdalar... Süt, et ve diğer konularda duyarlı olmadığımız zaman hasta oluyoruz. Evlerimiz ilaç deposu... İlaçkolik oluyoruz!

Şimdi... Kolakolik, sigarakolik, ilaçkolik, bilmem ne kolik! Bütün kolikler bizde! Ve dünyanın ilk beşine giriyoruz! Yani, bu kadar zararlı şeylerle vücudu tahrip etmeye... Yani bu vücut bize emanettir! Bu bizim düşmanımız mıdır?

O zaman, toplum sağlığını kaybediyor. Sağlığını kaybeden toplum, bireysel başarısını da, toplumsal başarısını da tehdit etmiş olur!

Şunu sorabilirsiniz... Bu kadar kampanyalar uyguladınız... Kaç kişi bunlara uydu? Valla, bir kişi uyduysa kardır! Yani, ben uyanları duyduğum zaman mutlu oluyorum...

İşte, uçakta bana soruyorlar; **“Ne içeceksiniz?”**

Diyorum; **“Ayrı.”**

“Ayrı yok.” diyor. Sayıyor bir sürü hikâye...

Diyorum; **“Süt!”**

Süt geliyor. **“Kaç kişi süt istedi?”** diyorum.

“Bir kişi...” diyor. **“Sen içtin.”** diyorlar.

“Neden ya? Kaç paket süt var?”

“Üç paket süt var.”

Yav, süt içmeyen bir toplum nasıl olacak? İşte oluyor! Hastaneleri doldururuz... Ondan sonra, enkaz haline geliriz! Ve sağlığımızı kaybederiz! Başarımızı da kaybederiz!

Ondan sonra da efendim, işte, **“Bu devlet niye bizi kalkındırmıyor? Niye gelişemiyoruz? Elin oğlu almış, Üsküdar’ı geçmiş! Biz hala yerimizde sayıyoruz!”**

Tabii, sayarız! Önce sağlıktan başlamak lazım! Hastanelerimiz insan dolu! Hep enkaz haline gelmişiz, çürümüşüz ya! Akciğer gitmiş, karaciğer gitmiş! Ondan sonra, dünyada en fazla sigara tüketen bir ülkeyiz⁴. Her tarafımız nikotin kokuyor!

⁴ Dünya Sağlık Örgütü’nün 2005 verilerine göre, Kişi başına sigara tüketimine göre ülkeler listesinde Türkiye, 121 ülke arasında 40. Sırada yer almaktadır. Sıralamada ilk 4’te ise Yunanistan, Slovenya, Ukrayna ve Bulgaristan yer almaktadır.

Allah'tan korkmak lazım ya! Bu kadar vücudumuza düşman mıyız? Bu vücut bize ne yaptı yani? Niye bu kadar düşmanız buna? Yani, savaş ilan ettik vücudumuza! Yani, burada da tabii bizi izleyenlere bir mesaj vermiş olduk.

SİSTEM ELEŞTİRİSİNE DAİR

Moderatör: Çok güzel bir mesaj vermiş oldunuz. Evet... Sayın Valim, sistemi eleştiriyorsunuz. Savunduğunuz sistem sadece kendi kafanızda mı, sizin aklınızda mı var? Uygulanan ülke var mı? Her hangi bir ülkede uygulandı mı?

Recep Yazıcıoğlu: Kesin var! Yani bu bir icat değil! Patenti bana ait değil. Bugün Batı toplumu ki bizde de zaten Tanzimat öncesine kadar... Tanzimat'a kadar bizde de mahallinde cemaatler var, vakıflar var, loncalar var... Yani, bunlar, birer mahalli idareydi geniş anlamda... Tanzimat'tan sonra iş, devlete ve bürokrasiye havale edildi ve dolayısıyla halktan kopuk bir **"yöneten-yönetilen"** uçurumu, açmazı ve yabancılaşması çıktı... Kopukluğu çıktı. Ve hep bürokratlar, **"kurtarıcı"** oldu. Asker-sivil bürokrasisi kurtarıcı oldu. Hep kurtarıcılar geldi.

- ❖ İşte, tek parti devrinde biliyorsunuz... Bu, daha baskıcı bir ortamda... **"Halka rağmen, halk için", "Haso-Memo"** hikâyesine dönüştü. İşte, **"Memleketi Hasolar mı, Memolar mı idare edecek?"**
- ❖ Sonra Demokrat Parti ile bir açılım oldu...
- ❖ Sonra ihtilalle tekrar kapandı iş...
- ❖ Tekrar askeri-sivil bürokrasiye geldi.
- ❖ Tekrar demokrasiye dönüldü.
- ❖ Tekrar ihtilal oldu!
- ❖ Tekrar askeri-sivil bürokrasi diktatörlüğüne götürüldü.

Böyle bir indi-bindiyle Türkiye, bu noktaya geldi! Şimdi, Batı toplumu... Şimdi, ilke şudur: **"Hükümet uzaktan, yönetim yerinden olur!"**

Neden?

Çünkü yönetim, canlı, dinamik, yerindedir. Siz, onu yerinde yapabilirsiniz. Uzaktan kumanda... Uzaktan yönetim... İşte bugünkü kaynak israfına, insan israfına, zaman israfına neden olur. **"Hantal devlet"**, komünist sistem olur! Yani, merkezden yönetim, devletçilik komünist sistemdir!

E, komünist sistem çöktü! Yani, bunlar çökmeseydi; derdik ki, **"Bu merkezden yönetim, devletçilik iyidir!"** iyi olmadığı anlaşıldı!

Bunu Batı toplumu ne yapıyor? Yerel meseleleri, yerinde çözüyor. Halk, yönetime katılıyor.

Nerede katılıyor?

Önce, apartmanda yönetime katılıyor. Sonra, mahallesinde... Sonra, köyünde... Belediyesinde... Ondan sonra ilinde... Bu, her kademede... Mecliste var... Yönetime katılıyor... Bunların mahalli bütçeler var, mahalli vergiler var... Batı böyle yönetiliyor!

Buna **adem-i merkeziyet** deniliyor. Yani, merkezden yönetim değil, yerinden yönetim! Bugün Batı toplumu... Yerinden yönetim... Yani, halkın her kademede yönetime ortak olduğu, sorumluluğu paylaştığı bir hadisedir.

Bu, federalizm değildir. İnsanlar, yanlış anlıyor... Yani, sanki Türkiye 17 eyalete bölünecek de, eyalet parlamentoları olacak... Öyle değil!

İl, ilçe, belde, köyde halk yönetime katılıyor. Bunların bütçeleri var, meclisleri var ve ödenekleri bellidir. Yani, Ankara para dağıtmıyor! Her ilin parası-pulu bellidir. Bir de yerel vergiler oluyor.

Şimdi, siz para verdiğiniz idareyi takip de edersiniz. Dolayısıyla israfı da önlersiniz. Bu model, bizim Osmanlı'da, ta Anadolu şehir devletlerinde...

SENATO

Senato!

2000 yıl önceki Anadolu-Ege uygarlıklarında senatolar vardır! Beylikler sisteminde yapılan kervansaraylar, hanlar, hastaneleri Ankara'dan gönderilen parayla mı? Yani, Ankara diyorum... İstanbul'dan, merkezden gönderilen parayla mı yapıldı?

Yok!

O da, bir otonom yönetimdir. Yani, netice şu: Bugün Avrupa Birliği, gelmiş, kapımıza dayanmış! Avrupa, yerinden yönetiliyor; biz, merkezden yönetiliyoruz! Onların zoruyla biz de yerinden yönetime geçmek zorunda kalacağız! Ama keşke onlar zorlamadan biz, kendiliğinden bu yapılanmayı yapabilseydik! Bu da bizim için herhalde hoş bir durum değil! Belki de utanılacak bir durumdur.

Neden Batılıların zoru ile onların sistemini, onların modelini niye almış olalım? Kendi kaybettiğimiz modeli biz niye?

Şimdi, şurada bir kitap var... Okuması zaman alır... Adam... **"1921 Anayasası'nda bu dediğimiz şeyi yapmışlar. İllerde meclisler var. Bugün Ankara'daki yönetilen hizmetlerin tamamı bu yerel meclislere verilmiş."**

Şimdi orada diyor ki... **"Nasıl bir ev, kendi kendini yönetirse; bir köy, bir ilçe, bir il, kendi meselesinde, kendi kendini yönetecektir."** diyor! Biz bunu... Amerika'ya gittiğimiz zaman, bize dediler ki; **"Yaşadığım yer evimdir. Evimin içini ben yönetirim!"**

"Aa! Ne kadar hoş!" dedim. Hâlbuki 1921 yılında, bundan 78-80 yıl önce, bizim adamlar bunu söylüyor ve anayasa haline getiriyor! Yani, biz kaybettiğimizi şimdi yakalayacağız!

Bu bir icat değil! **"Patenti bana da ait değil"** diye başladım... Onunla bitiriyorum.

Demek ki; bu bilinen bir şeydir!

Moderatör: O halde neden uygulanmadı?

Recep Yazıcıoğlu: Çok güzel! Hayati sual budur!

GÜÇ VE YETKİ

Moderatör: Evet... Şimdi acaba bu merkezin elinde olan güç... Parasal güç... Şatafatlı görüntüler... İşte, milletvekilinin iş takipçiliği... Ödenek çıkarttırması müteahhide... Veya işte... Ataması... Bunların hepsi elinden gidecek değil mi Sayın Valim?

Recep Yazıcıoğlu: Kesin öyle!

Moderatör: Yani, evden yönetilirse, elindeki gücün hepsi gidecek... Madem anayasada da var, bu neden hayata geçirilmemiş?

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi, nedeni şu... Yani, Türkiye’de tarihten beri yöneten-yönetilen kopukluğu ve uçurumu var. Halka rağmen halk için! Tabii toplum mühendisliği var... Yani, **“Biz, bu halkı adam edeceğiz.”** Yani, bunu kim yapacak? Asker-sivil bürokrasi yapacak. Yani, böyle bir geleneksel yapı ve böyle bir geleneksel bir gelişim var...

Tabii, özellikle son 200 yıl içinde oluyor bu. Bugün de artarak devam ediyor bu...

Şimdi... Bunun sebebi şudur: **“Gücü ben kullanacağım!”** diyor.

Neden?

Merkezdeki insanlar... Merkezdeki insan diyor ki... **“Siyasi gücü ben kullanıyorum.”** Kullanıyor zaten! İdari gücü... Ekonomik gücü!

Dikkat ederseniz;

- ❖ Ekonomi... Merkezin elinde!
- ❖ İdare... Merkezde!
- ❖ Siyaset... Merkezde!
- ❖ Para... Merkezde!
- ❖ Yetki... Merkezde!
- ❖ Taşrada bir şey yok!

E, şimdi biz diyoruz ki;

- ❖ **“Yav, bu ekonomik yetkilerinizi özelleştirme ile devredelim!”** Merkeze diyoruz!
- ❖ **“Efendim, idari yetkilerinizi, yerel idare reformuyla devredin! Sınırlandırın!”** diyoruz.
- ❖ **“Siyasi yetkilerinizi, başkentte toplanan siyasi yetkileri, yerel mecliste, yerel politikacılarla bölüşünüz.”** diyoruz.

Aa! Adamlara diyoruz ki;

- ❖ **“Küçülün!”**
- ❖ **“Yetkilerinizden vazgeçin!”**
- ❖ **“İdari yetkilerinizden, siyasi yetkilerinizden, ekonomik yetkilerinizden vazgeçin!”**
- ❖ **“Olmaması gereken dar alana çekin kendinizi!”** diyoruz!

Yani, **“Yetkilerinizi verin!”** diyoruz! Siz olsanız, verir misiniz? Ben olsam, verir miyim?

Bu, alınır! Verilmez!

Şimdi, biz, büyüklerimize diyoruz ki; **“Verin bize... “** diyoruz. **“İyidir.”** diyoruz... **“Bak, örnekleri var... İşte, kalkınma böyle olur... Gelişme böyle olur... Demokrasinin gereğidir bu... Halka...”**

Adam diyor ki; **“Ne demokrasisi ya? Biz, halka rağmen halk için varız burada!”**

Biz, merkeze niye gidiyoruz?

Merkezdeki bu yetkileri kullanmak için! İdari, siyasi ve ekonomik rantı kullanmak... Yani, kimse bindiği dalı kesmez!

Buradaki çarpıcı cümle budur. Binddiği dalı kesmesini kimseden bekleyemeyiz!

Moderatör: Halk bunu nasıl alacak Sayın Valim? Yani, bizim burada isyana teşvik edecek halimiz yok halkı...

Recep Yazıcıoğlu: Çok güzel!

Moderatör: Yani, bunun bir yöntemi olacaktır...

Recep Yazıcıoğlu: Harika! Şimdi, mademki merkez, bunu kendi eliyle... Bu yetkileri vermeyeceğine göre, bunu halkın alması gerekir!

Şimdi, halk nasıl alacak?

Bunun için vurup kırmaya, dökmeye gerek yok! Batı toplumu, tarih içindeki verdiği mücadeleyle... İşte, önce feodalizm, feodalite... Sonra, ticaret burjuvazisi... Sanayi burjuvazisi... Sanayi devrimi... Ve bütün bu oluşumların sonunda, sivil toplum ortaya çıkıyor! Ve yavaş yavaş, insan hakları, demokrasi... Ve sistemin paylaşılması, yetkilerin paylaşılması noktasında bir gelişme sağlıyor.

Bu bir süreçtir! Ve bu süreç, mücadeleye olmuştur! Çoğu zaman, kan bile dökülmüştür. Yani aynı metodu, aynı süreci bizim 300 yıl yaşayacak halimiz yok!

O zaman ne yapacağız?

Sivil toplum gelişecek! Yani, resmi olmayan toplum... Yani, dernekler! Sendikalar! Vakıflar! Yerel inisiyatif! Halk! Kendi gücünün farkına varacak! Böyle bir projeyi sunan partiyi destekleyecek!

Böyle bir projeyi sunmayan... **“İşte ben yerel idareler reformu yapacağım... İşte söyle yapacağım... İşte böyle yapacağım...”** diyenleri sözlerinin gerçekleştirilmesini... Sözlerinin eri olmasını isteyecek! Yapmadıkları zaman, onların defterini dürececek! Yani, onları sandığa gömecek!

O zaman, kendisine böyle bir program sunan bir hareketi, bir kadroyu destekleyecek! Yani hangi programı destekleyecek?

Efendim;

- ❖ Sivil anayasa! Anayasa, yazılacak!
- ❖ Merkez ve taşra idari yapılanma! Yazılacak!
- ❖ Siyasi partiler kanunu!
- ❖ Seçim kanunu!
- ❖ Ve temel kanunlar!

- ❖ Ceza kanunu!
- ❖ Ve diğer kanunlar hazırlanacak!

Halka denecek ki, **“Buyrun kardeşim! Böyle bir proje var... Böyle bir program var! Var mısınız bu işe?”**

-“Varız!”

“Sandıktan çıkarttığınız zaman ilk bir hafta içinde bu reformlar yapılır...” şeklinde bir program, bir proje halka sunulur!

KUTSAL DEVLET & TANRI DEVLET ANLAYIŞI

Ama sevgili halkımız, yılların ataleti içinde; **“Bana ne? Beni niye ilgilendirir? Büyüklerimiz bilir! Devlet bilir!”**

Her şeyi devlete fatura çıkarıyor! Her şeyi devletten bekliyor!

“Kutsal devlet”i yalnız devletin adamları yaratmadı! Halk da yarattı! Halk da, devletin kutsal olmasını istiyor!

“Ya devlet başa, ya kuzgun leşe!” denir... Şimdi bu anlayış, **“tanrı devlet”**i ortaya çıkarttı! Devlet, hizmet eden değil, hizmet dilen bir noktaya geldi! Yani, bunun ortaya çıkmasında... Dedim ya... Hem yönetenlerin, hem de yönetilenlerin hatası vardır!

YÖNETİME KATILIM

Bugün siz, apartman yönetimine katılıyor musunuz? Yoksa apartmanı, apartman yöneticisine mi havale ediyorsunuz?

Üye olduğunuz derneklere aidat ödüyor musunuz? Yoksa devlet başkanına mı havale ediyorsunuz?

Şimdi, demek ki, Türkiye’deki sivil toplum da **“beleşçi”** bir sivil toplum... Her şeyi bir taşeronla havale ediyor! Ülke yönetimini de taşerona havale ediyoruz zaten! Başbakanla... İşte, cumhurbaşkanına!

“Yapsınlar! Etsinler! Bana ne?”

Yani, elimizi taşın altına sokmuyoruz! İşte, toplum bunları düşünüp kendi ağırlığının farkına varırsa ve **“Bu köklü dönüşümü, köklü değişimi yap kardeşim! Yapmazsan defterini dürerim!”** derse, o zaman defteri dürülmekten kurtulur! Kendisi, defter dürmeye başlar! Defter dürdüğü zaman, bu işi yapacak adamlar gelir! Ha! Bu demek ki, halkın elindedir!

Çoğu zaman, televizyon programlarında da diyorum ki; **“Top, halktadır! Taca atıyor sevgili halkımız! Hatta penaltı sahasından ters kaleye, kendi kalesine gol atıyor!”**

Şimdi... Yav, Allah’tan kork! Bari gol atmayacaksın, avuta at ya! Yani, taca atma ya! Avuta at bari ya! Veya arkadaki kalene gol atma ya! İşte, gol attıkça sevgili halkımız, golü yemeye devam edecektir!

Moderatör: Şimdi, Sayın Valim... Soru, soruyu getiriyor... Şimdi, aklıma şu geliyor: Siyasetçiler böyle bir yetkiyi vermeyeceklerine göre, bu halkın (yetkileri) alabileceğine inanarak mı konuştunuz? Şu son konuşmalarınızı... Çünkü biz... Tabii ki biz örnek olamayız sizlere...

Recep Yazıcıoğlu: Estağfurullah!

65 YAŞ

Moderatör: Kıyaslama da kabul edilmez... Çorum'da hasbelkader bizler de konuşuyoruz... Ve eleştiriliyoruz da... Söylemi eyleme dökmemize rağmen, eleştiriliyoruz... Şimdi... Vatandaş arkanızda bulmanız çok zor! Geriye dönüp baktığınızda hiç kimse yok! Ve siz, birtakım şeyler söylediğiniz zaman, siz soruşturma geçiriyorsunuz. Biz, mahkeme kapılarına gidiyoruz... Soruşturma geçiriyoruz... Bugüne kadar olmuştur... Başımıza gelmiştir... Bizim çıkışlarımızla, programlarımızla ilgili...

Şimdi, bir de Türk siyasi hayatına baktığımız zaman, herkesin bir yaşam siyaseti olmasına rağmen bu insanlar politikacı, bizim başımızdakiler... 30-35 yıldır... 40 yıldır... 50 yıldır... Aynı insanlarla yatıp kalkıyoruz!

Şu anda biri cumhurbaşkanı, biri başbakan, biri... İşte, bu manada, bu takım hiç değişmedi! Yani, hep Azrail'i mi bekleyeceğiz ellerimizi açıp? Yani, o insanlar, ne şekilde çekilecekler köşeye?

Bir Sayın Erdal İnönü'yü... Saygıyla... Seviyorum da o adamı! Koltuğu bırakan bir kişi, onu gördüm ben! Onu dışında... Koltuğa yapışmışlar... Bırakmamak için her şeyi yapıyorlar! Cumhurbaşkanımız, bir kez daha seçilebilmek adına, bir şeyler daha yapıyor!

Şimdi, bir de şunu sormak istiyorum... 65 yaşında! Siz 65 yaşında değilsiniz, değil mi Sayın Valim?

Recep Yazıcıoğlu: 51! 14 yılımız var!

Moderatör: Evet... 65 yaşına geldiğinizde sizin vali olma şansınız yok, değil mi?

Recep Yazıcıoğlu: (Kafasıyla olumsuz işareti yapıyor...)

Moderatör: Yani, diyorum ki; ***"65 yaşına ben gelmişsem ve devlet memuruysam, devlet kapısında çalışıyorsam..."***

Recep Yazıcıoğlu: İşin bitmiştir!

Moderatör: ***"İşin bitmiş... Sen çalışamazsın!"*** diyor!

Recep Yazıcıoğlu: Ama siyasette devam edebilirsin, öyle diyor yani...

Moderatör: Cumhurbaşkanımız, 76 yaşında... Tahmini... Başbakanımız, bilmem, 75 yaşında! Şimdi, işi biten 65 yaşındaki memur... Bir masayı teslim etmediğimiz insanlara, biz bu ülkeyi nasıl teslim ediyoruz? Kimler, bize bu ülkeyi, bunların eline emanet olarak verdiriyor? Ve işin enteresanı, bize kimleri aday olarak gösterirlerse, tıptış tıptış, araştırmadan, o süslü püslü laflara, miting alanlarında, meydanlarında... Hatta fanatik takım tutar gibi... ***"Benim babam Ecevitçiydi, ben de Ecevitçiyim..."*** İşte, ***"Benim babam Türkeşçiydi, ben de Türkeşçiyim..."***, ***"Benim babam solcuydu, ben de solcuyum..."*** zihniyetiyle gittiğimiz zaman, bu insanlar sürekli başımızda duruyor... Şimdi bu vatandaş nasıl değişmeli? Değişimi nasıl gerçekleştirmeli? ***"Bana dokunmayan yılan, bin yıl yaşasın..."***dan ne zaman vazgeçecek? Böyle bir umut var mı? Taşın altına vatandaş elini ne şekilde sokabilir? Bunun yöntemini bilmiyorlar, zannediyorum...

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi... Bu, ***"Allah kerim, devlet kerim"*** anlayışı ve yılların cemaatçi yapısı... Hani, imam-cemaat meselesi... Böyle bir kültürle geliyoruz. Kolay değil!

Yani, Türkiye bir sınıflar çatışmasını yaşamadı... Hep, dengeler toplumunu yaşadı... Ve hep, dengelerde tutuldu her şey...

Şimdi, çok ilginç tabii... Çok güzel söylediniz... Şimdi, vatandaş değişmeden, yönetici de değişmeyecek!

Şimdi biz, yöneticileri... Gökten gelmiyor bu adamlar! Sandıktan biz çıkarıyoruz bunları! Şimdi, diyorsunuz ki, **“65'ten sonra bunları niye sandıktan çıkarıyorsunuz?”** Bunu sevgili halkımıza soralım! Yani, bu faturayı yönetenlere çıkartmanın anlamı yok! Çünkü yöneten, sandıktan çıktıkça... **“Sevgili halkımız diyor ki... Başka adam bulamıyor... Bizi bulabiliyor... Demek ki, bir biz varız!”** diyor!

Yani, olay bu! Yani bir taraftan bunları var ediyoruz biz... Başımıza taç ediyoruz! Ondan sonra da diyoruz ki, **“Yav, bunlar niye izzet-i ikbal ile sine-i millete dönmüyorlar!”** Niye dönsün?!

Bir tek... Bunun örneğini... Sayın İnönü... Çok güzel söylediniz! Sayın İnönü gösterdi. Ve hakikaten örnek gösterdi. Medeni bir davranışı sergiledi.

Şimdi... Demek ki, biz değişmeden yönetenler değişmeyecek. Ben, diyorum ki; **“Siyaset, bir dönem için olsun! Milletvekilliği, bir dönem için olsun!”**

Şimdi bak... Kıyak emeklilik kanunu çıkarttılar! Yav, siz milletvekilliğini bu kadar fazla donatırsanız, bu kadar fazla imkân verirsiniz; adam, milletvekili olmak için korkunç bir mücadelenin içine giriyor! Ondan sonra, milletvekili oluyor!

Tabii, milletvekili olmak için ne büyük fedakârlıklar yapıyor!

Moderatör: Müthiş para harcıyorlar!

“BİR DÖNEM” ÖNERİSİ

Recep Yazıcıoğlu: Yalnız para değil... Bir de hayli şahsiyet konusunda da büyük sıkıntılar... Büyük kayıplarla geliniyor oraya... Ondan sonra bakan olma hayali başlıyor... Bakan olduğu zaman... Hem havası-cıvası yerinde oluyor, hem de milletvekilliğini garantiliyor!

Çünkü ölünceye kadar milletvekili olması gerekiyor! Yani, 65 milyon insan yok bu memlekette! 450 tane, analar evlat doğurmuş! Bunların ölünceye kadar milletvekili olması gerekiyor yani! Böyle bir...

Onun için diyorum ki, **“Bir dönem olsun!”**

“Yav, bir dönem olur mu?”

Bir dönemi dolu dolu geçirin... Bakın, o kâfidir! Ondan sonra... Analar evlat doğuruyor! Herhalde kısırlık gelmedi bu memlekete!

Başka evlatlar gelir!

Toplumun yüzde 60'ı 30'un (yaş) altında! Allah'tan korkmak lazım yav! Bu kadar genç, dinamik bir nüfusu, niye yaşlı bir kuşak yönetsin canım? Ama onlar yönetmiyor ki! Onları isteyenler, bunun sorumlusudur!

Yani, biz... **“Sayın Erdal İnönü gibi niye bunlar çekilip gitmiyor?”** demek noktasında değiliz! Biz, bu görevi, kendimiz ifa edeceğiz! Sandıktan çıkarttığımızı göre... Demek ki, biz değişimi istemiyoruz! Biz, dönüşümü istemiyoruz! Ondan korkuyoruz! Biz, statükoyu istiyoruz! Vatandaş statükocu...

Moderatör: Vatandaş, unutkan mı?

Recep Yazıcıoğlu: Tabii, unutkan! Deniyor ki, **“Amerikalı, yediği kazığı 4 buçuk yılda; Avrupalılar, 8 ayda; işte Türkler de, 21 günde unutturmuş!”** Yediği kazığı!

Ne diyor rahmetli Menderes? **“Hafıza-i beşer, nisyân ile maluldür!”** Hafıza-i beşer... İnsanoğlu... Unutkanlıkla maluldür, diyor!

E, şimdi... Nasreddin Hoca, ne yaptı? Filden kurtulacaktı! Milleti peşine taktı, gitti Timur’a... O! Bir baktı arkada kimse yok! İkinci fili aldı geldi! O zaman biz, Timur’un huzuruna giderken **“Hep beraber gideceğiz”** diyeceğiz o zaman!

Şimdi, bizde... **“Serdengeçti”** arıyor vatandaş! Kurtarıcı arıyor! **“Ulan, birisi gelsin. Bizi kurtarsın!”** diyor! Ulan, kurtarıcı olur mu? Kurtarıcı halktır! Müteşebbistir!

Bak, şimdi Çorum’daki kalkınma... Çorum’daki 50 tane fabrikayı devlet mi kurdu? Kim kurdu? Çorum’un müteşebbis insanları kurdu!

Buyurun!

Kalkınma, devletin işi değildir! Toplumun işidir! Halkın işidir! İşte bunu yaşama geçirmek lazım!

“BANA NE?” HASTALIĞI

Ama bu kaderci yaklaşım, **“bana ne?”**ci yaklaşım...

- ❖ **Gemisini götüren de kaptan... Getiren de kaptan...**
- ❖ **İşte, “beni ne ilgilendirir?”**
- ❖ **Yapanlar yapsın, benim işim gücüm var!**
- ❖ **Toplumdan bana ne?**
- ❖ **Evimden, apartmanımdan bana ne?**
- ❖ **Mahallemden bana ne?**
- ❖ **Üye olduğum dernekten bana ne?**

Bana ne? Bana ne? Bana ne? **“Bana ne?”** hastalığıdır bu! Bana ne? Ona ne? Şuna ne? Ondan sonra da oturuyoruz... Başlıyoruz ağlamaya...

Ulan! Yönetenler ağlıyor! Geçen bir televizyon programında öyle dedim... Dedim ki; **“Yav, yönetenler ağlıyor... Yönetilenler, ağlıyor... Ulan bu ne biçim toplum? Herkes ağlıyor! Peki, bu işleri kim halledecek?”**

Halk diyor ki; **“Beni ilgilendirmez!”**

Yönetenler diyor ki; **“Yav, ortalık güllük-gülistanlık!”**

Hatta bir televizyon programında, bir vatandaş dedi ki; **“Yav”** dedi... **“Biraz yavaş konuş”** dedi, **“yav!”** Önce, bizi methetti falan... **“Yav”** dedi, **“bu ne şiddet!”** dedi, yav! **“Senin konuşmanı dinleyenler, memlekette yangın var zannedecekler!”** dedi.

“Yav” dedim, **“Ben, Karadenizliyim!”**

“Yav, ben de Karadenizliyim!” dedi hanım!

E, ben şimdi ona, **“Yav sen, işte... Panikürünle, pedikürünle... Bilmem... İşte, mutlu hayat belki yaşıyorsun ama bu memlekette insanlar, hangi sıkıntıları çekiyor, farkında mısın?”** diyemedik yani... Belki nezakete kurban gitmeyelim diye düşündük... Çünkü canlı yayındı...

Yani, bizzat bu şekilde 1 milyon insan... Veya biraz daha iyimser rakamla... 5 milyon insanın işi tıkırında! 10 bin dolar! Fert başına düşen gelir! 20 bin dolar! Yani, İsviçre hayatı yaşıyor! 5 milyon insan!

Ama 60 milyon insan ne yaşıyor? Ve ne yaşayacak bundan sonra?

Gelmişiz, Avrupa Birliği’ne dayanmışız! Avrupa Birliği, bilmem, kokoreç davası, sakatat davası değildir! Birçok şey gelecek onlarla! Onlarla rekabet edeceğiz biz!

Yalnız kokoreç davası olsaydı, ne güzel! Şimdi, biz onu da karikatürize ettik! Kokoreççiler diyor ki; **“Avrupa Birliği gelsin mi? Gelvesin mi?”**

Yav, bunlar... Yani, her şeyi dramatize ettik... Levent Kırca’lık bir haldeyiz yani! Levent Kırca, bu işi çok güzel hicvediyor, biliyorsunuz.

Moderatör: Sayın Valim... Halkımıza gelmişken... Halkımızı konuşuyor olurken... Halkımız, kahve köşelerinde... Belki sizin de dikkatinizi çekmiştir... Hükümetleri yıkıyor! Bu ülkenin bütün problemlerini hallediyor... Ve biz diyoruz ki... Hasbelkader hobi olarak yapıyorum ben kendi adıma... **“Gelin vatandaş! İşte burada mikrofon! İşte burada kamera! Gelin, vatandaşla paylaşın fikirlerinizi!”** dediğimiz zaman, **“Hayır!”** Gelmiyorlar.

Recep Yazıcıoğlu: Gelmez!

Moderatör: Kahvelerde, dedikodu mahiyetinde veya işte bir köşede... 8-10 kişi bir araya geldiğinde, bu memleketin bütün yaralarına neşter vuruyorlar! Bütün çözüm önerilerini getiriyorlar! Ama bu insanlar, bu çözüm önerilerini hayata geçirmek yerine, orada laf salatası ile boğuluyorlar... Kendilerini de boğuyorlar! Belki o laf salatasında, belki ayağı yere basan fikirler olabilir ama... Bir gün o laf salatası yaptığını da unutup gidiyor, yine aynı hatayı yapıyor... Yine bu insanlara oyunu veriyor!

Recep Yazıcıoğlu: Yıktığı...

Moderatör: Kısır bir döngü var! Sayın Valim...

Recep Yazıcıoğlu: Kesin öyle!

Moderatör: Bu kısır döngüyü...
Bu halkımız, bu vatandaşımız
nasıl aşacak?

Recep Yazıcıoğlu: Aşamaz! Bu
kafayla aşamaz! Şimdi,
kahvehanede yaptığı bu yıkma
işini, sandığa yapmıyor! Sandığa
gidince, **“Ben”** diyor, **“Barajı
aşan partiye rey veririm!
Reyimi israf etmem!”**

Tamam kardeşim! O zaman niye
kahvede ağlıyorsun? Niye
kahvede hükümet yıkıp,
hükümet yapıyorsun? Yani sen...

Bu işin yeri sandıktır! Bir... İki; işte bizim halkımız, ülke ile ilgili, başbakanla ilgili, merkezle-devletle ilgili eleştiri yapıyor ama kendi özeleştirisini yapmıyor!

Diyor mu ki acaba? **“Yav, ben görevimi yapıyor muyum? Ben mesela... Apartman yönetimine katılıyor muyum? Mahalle yönetimine katılıyor muyum? Şehrin sorunları ile ilgileniyor muyum? Üye olduğum derneğe veya partiye aidat veriyor muyum? Toplantılarına katılıyor muyum?”**

SİVİL TOPLUM

Yav, sivil toplum yok! Demokrasinin temeli sivil toplum!

Sivil toplum ne?

Devlet hiyerarşisi içerisinde yer almayan organizasyonlar! Yani, devletten bağımsız vakıflar, dernekler, kooperatifler, sendikalar!

Türkiye’de sendikaları alalım! Ücret sendikacılığı! Sisteme yönelik, sendikalardan ciddi bir şey geldi mi?

E, odalar, modalar! Bakıyorsunuz, bir tane adam, 40 yıl, 50 yıl oda başkanı! Üyesi ne kadar? 5 bin! Seçime katılan 500 kişi!

Yani, bu iş; hep havale, hep ihale ya! Ama konuşmaya sıra gelince, göbekten konuşuyoruz! Yüksek sesle konuşmuyoruz! Yüksek sesle konuşmaya başladığımız zaman, bir düzelme başlayacak!

Şimdi, bak... Yönetenler! Bizi yönetenler! Yönetilenden korkmazsa, her şeyi yapar! İşte, af kanunu ortada! İşte, kıyak emeklilik ortada! Bugün gazetelerin başlıklarında bir tek Radikal Gazetesinde **kıyak emeklilik**ten bahis var! Diğer gazeteler, bahis bile etmediler! Ondan sonra, Anayasa Mahkemesi’ne rüşvet veriyorlar! Anaya Mahkemesi bunu iptal etmesin diye! Yav, bu ne demektir ya!

Moderatör: 1500 kişiye çıkardılar, evet...

Recep Yazıcıoğlu: Yav, şu kepezeliğe bakın! Yani, böyle bir şey olamaz ya!

Acaba, kaç tane telgraf çekti sevgili halkımız? Kaç kişi faks çekti? Basın bile bu işi görmemezlikten geldi!

İSVİÇRE'DE BİR BAKAN

İsviçre'de bir bakan, yakınını işe yerleştirmiş... Ne oldu biliyor musun? Ertesi gün insanlar işe gitmediler! Halk, sokağa çıktı! Bakan istifa etti!

Bir yakınını işe yerleştirmiş! Bizde, yakınını işe yerleştirmeyeni, adamdan saymıyorlar!

Yani, **"Bu adam da kimseyi işe yerleştiremedi! Beceriksizin biri! Adamı gönderdik buraya! Ne biçim iştir!"** falan...

SİSTEM TÜKENDİ!

Yani, bu çürüyen yapı... Bu idari, siyasi, ekonomik yapının bittiğini kendileri de söylüyor! Şimdi devlet adamları, kendi eleştirilerini kendileri yapıyorlar!

Yani, halka diyorlar ki; **"Sevgili halkımız! Çeneni yorma! Biz, kendi eleştirimizi kendimiz yapıyoruz! Dolayısıyla size zahmet olmasın!"** Çünkü yönetenler, yöneticiler ne diyor şimdi? Devlet büyüklerimiz... İşte, **"bu devlet, rant dağıtmasın!"** İşte, **"Çivisi çıktı!"** İşte, **"Bu sistem, tükendi!"** İşte, **"(Sistem) Hantallaştı!"** İşte, **"Bunun değiştirilmesi lazım!"**

BAŞKANLIK SİSTEMİ

Ama dikkat ederseniz, başkanlık sistemini ancak cumhurbaşkanı oldukları zaman savunuyorlar! Çünkü muhalefette iken... Veya iktidarda iken... Partiler bunu savunmuyor!

Neden?

Çünkü liderliği kaldırıyor başkanlık sistemi!

Niye?

Çünkü yasama ile yürütmeyi ayırıyor birbirinden! Yargıyı bağımsız hale getiriyor! Ve halk, direkt yönetime katılıyor! Bakanlar kurulu da teknisyenlerden ibaret! 7-8 kişilik bir kabine oluyor! Olması gereken de budur!

Şimdi, onun için, Çevik Bir'in de... Sayın Demirel'in de... **"Cumhurbaşkanını halk seçsin"** şeyi, bu başkanlık modeli olacaksa, doğru! Ama eğer olmayacaksa, bugünkü sistemde olacaksa, yüzde 100 yanlış! Çünkü o zaman, sistem zaten bir karman çorman... Bir anarşiye geldi... Hepten perişan olur! Çünkü bu düzeni, sistemi yeniden yapılandırmazsan... Yani, merkezle taşrayı, ekonomiyi, merkezi olması gereken noktaya çekmezsen, kuvvetler ayrılığını yapmazsan, Ankara'nın yetkilerini sınırlandırmazsan, cumhurbaşkanını da halk seçsin dersen, Allah kolaylık versin!

Zaten ülke padişahlıkla yönetiliyor! Yani, padişah derken, her parti lideri padişah... Ülkeyi yönetenler de padişah yetkilerini kullanıyorlar zaten! Yani, padişahlık, kalkmış falan değil! Yani!

Onun için bizim cumhurbaşkanlarımız da fiilen başkan olmuşlardır! Niye? Çünkü biz... Başkanlık sistemi, tarihten geliyor bize! O padişahlar, birer başkandı! O zaman, bu fiili durumu yasal hale getirelim! Ama sistemi de ona göre dizayn edelim! Ama bunu yönetenler yapamaz ki!

HALK VE DÜZEN

E, halkın da yapmaya niyeti yok! Niye niyeti yok? Halk, umudu kesmiş zaten! **“Bizden”** diyor, **“ne köy olur, ne kasaba! Büyüklerimiz bilir!”** Ondan sonra işte, büyüklerimiz de kendi kendilerini sınırlandıracak, kendi yetkilerini de halka devredecek bir feraseti de gösteremiyor!

İşte, yaşlı bir kuşak tarafından ülke yönetiliyor! E, bu da kimseyi rahatsız etmiyor! Herkes memnun! Herkes mutlu! Sokaklar doluyor! Alkışlar doluyor! Hiza-istikamet doluyor! Yağcılık, balcılık devam ediyor! E, niye o zaman bu düzen değişsin canım?!

Düzenin değişmesinden halk korkuyor aslında! **“Düzen devam etsin”** diyor, sevgili halkımız! Devam etsin! Ne yapalım! Bizim durumumuz iyi yani! Fena değil...

Moderatör: Sayın Valim... Tepki vermiyoruz... Veya tepkimizi farklı mı veriyoruz halk olarak? Şimdi... Bu kavram kargaşası da var gibi halkımızda... **“At binenin, kılıç kuşananın!”** atasözünü kullanırken... Adam çalmışsa, çırpmışsa, köşeyi dönmüşse... Eğer o, partisine 10 milyar bağışlayıp, milletvekilliğinin birinci sırasını kapmışsa... Ondan sonra... **“Yüzde 10 komisyoncu”**ya adı çıkmışsa... İhalelerdeki alınacak olan... Bu... Hak edişleri alırken, parayı götürmüşse... Her türlü soygunculuğu yapmışsa... **“helal olsun!”** diyor...

Recep Yazıcıoğlu: Helal olsun! İş bitirici adam! Kesin öyle!

Moderatör: **“Malı götürüyor!”** diyor... Şimdi...

Recep Yazıcıoğlu: Demek ki, bir şeyleri kaybetmişiz!

Moderatör: Şimdi... Sayın Valim, özür diliyorum... Ya biz, tepki vermeyi bilmiyoruz... Ya, çok farklı tepki veriyoruz! Tepki verirken de, aslında tepkisizliğimizi ortaya koyuyoruz! Yani, biraz önce çok güzel bir örnek verdiniz. Sağ olun! Beni de gülümsettiniz!

“Taca atmayı bırakın, kendi kalesine atıyor golü vatandaş!”

Yani, şunu yaparak, kendi kalesine atıyor... Değil mi Sayın Valim?

Recep Yazıcıoğlu: (Gülüyor...) Şimdi... Gerçekten... Yani, Türkiye’de skandal, kalktı! Skandal yok Türkiye’de! Bir, bu kadın meselelerinde bir skandal var... Onu veriyor... O konularda toplumumuz da çok şeydir yani! Bir 5 ay, Müslüm Gündüz’le yatıp kalkmıştık yani!

O, toplumun vaziyetidir! Şimdi, bu da... Şimdi, Sibel Can programları da biliyorsunuz, bizi yok etkiliyor yani! Çünkü çok önemli bir mesele bu yani! Sibel Can’ın evlenmesi-boşanması, biliyorsunuz, 7’sinden 70’ine Türk milletini çok yakından ilgilendiriyor! Yani, biz onunla beraber ağlıyoruz! Onunla beraber gülüyoruz yani!

Enflasyon-menflasyon, bizi ilgilendirmiyor canım! Enflasyon neymiş?

Adam, demiş ki... Şimdi... Trende gidiyorlar...

Demiş, **“Yav, işte yiyelim.”** demiş...

Adam demiş ki; **“Bende tansiyon var...”**

“Yav, bunu yiyelim... Sonra onu da yeriz!” demiş adam...

Şimdi yav... Şu hale bak ya!

SİSTEM VE DÜŞÜNMEK

Şimdi... Ceza sistemine bakın! Baklava çalana 9 yıl! 4 kişiye 9’ar yıldan 36 yıl ceza veriyor, ceza sistemi! Ama bankayı boşaltan... Fazla değil! 2 milyar dolarlık! Fazla değil yani! 2 milyar dolar!

Yani, bu **“ek vergi”** diye vatandaştan müsadere ile alınacak para var ya? Onun kadar! Yani, onun kadar bir para! Hiç!

“Görevi ihmal”den yargılanacak! Af da geldi zaten! Bu af kanunu, hangi ihtiyacını karşılıyor toplumun? Hırsızı, uğursuzu, caniyi, işkence yapanı, çeteyi affediyor! Ama düşünce yasak! **“Düşünmeyeceksin!”** diyor sistem!

Yani, yönetenler diyor ki; **“Düşünmek, çok tehlikeli! Asla halkımız düşünmesin! Biz, onlar adına düşünüyoruz! Biz, sevgili halkımız adına düşünüyoruz! Halkın düşünmesine gerek yok! Sonra halk, yanlış düşünür! Yanlış düşündüğü zaman, defterini dürerim!”** diyor!

Bir de bakıyorsun adam, 170 yıl! 270 yıl! Toplam cezaya çarptırılıyor!

Ama... Amerika’da bakıyorsunuz, ırza geçene 1000 yıl ceza veriliyor! Bizde ırza geçene ceza var mı, bilmiyorum! Olsa bile, 3 gün sonra çıkacak zaten!

2 yıla kadar olan cezalar... Ağır para cezası! 50 bin lira! 100 bin lira! Gibi ağır para cezası ile cezalandırılıyor! Yani, öyle bir ceza sistemi ki, devleti koruyor, halkı korumuyor, malı koruyor! Baklavayı koruyor! Ama kamu malını korumuyor! Bu, ne haldir ya! Buna isyan etmeyen millet, neye isyan edecek ya?!

İsyan dediğim... Bu konuda tepki gösterme... Yasal çerçeve içinde... Yani, illa

vurmak, kırmak, dökme değil ki! Yani, tepkiyi yasaların çizdiği sınırlar içinde ortaya koymak! Ağırlığını ortaya koymak! Bu yanlış yapanların defterini dürme! Sandığa gömme! Çöplüğe süpürerek, çöplüğe atma hadisesidir! E, bunu yapmıyor! Ondan sonra da... Şikayeti yoksa, çözümü yok! Ne yapalım yani? Şikâyet etmiyorsa...

Ben, bu şikâyetlerime uygun olarak rey kullanıyorum! Benim de nasıl rey kullandığımı anlamışsınızdır yani!

Moderatör: Evet...

Recep Yazıcıoğlu: Ama ben, topu taca atmamaya çalışıyorum! Ama herkes taca atmayacak!

AF KANUNU VE İŞKENCE

Moderatör: Sayın Valim... Siz, şu anda devlet memurusunuz ve merkez valisisiniz... Af kanununa gelelim istiyorum... Şimdi devlet, bana yapılan suçu nasıl affedebilir? Bu hak var mı devletin elinde? Devlet, kendini soyanı affedebilir... Kendi yakasını tutanı... Süleyman Demirel'in yakasını tutanı affedebilir... Beni ilgilendirmez! Devlete karşı yapılan bir suçu affedebilir!

Ama benim evime girmiş... Benim evimi soymuş... Allah korusun! Benim kardeşimi vurmuş bacağından! İşte, benim akrabamın bir tarafını kesmiş... Devlet, böyle bir affı nasıl yapabilir? Yani, vatandaş... Sizin söylediğiniz manada neden tepki koymaz ortaya?

Recep Yazıcıoğlu: Yav, bu iş, bir faciadır! Şimdi bakın... İşkence! Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki; **"İşkence var bizde!"** Avrupa Birliği diyor ki; **"Siz işkencecisiniz! Sizi almamız!"** diyor. Çünkü sözleşme imza etmişiz! Tabii bu ruh hastaları var! Yani, ruh hastaları aşıklık komplekslerini tatmin etmek için bunu yaparlar! Yani Türkiye'de ruh hastaları var... Çünkü işkence ile elde edilen delil, delil kabul edilmiyor! Yani, siz delil elde etseniz bile kabul edilmiyor! Nasıl **A. Çakıcı**, şimdi 12 suç yerine, 2 suçtan yargılanacaksa... Bu da böyle bir şey yani! Çünkü böyle bir statü ortaya çıktı.

Şimdi... Uyuşturucu trafiği var Türkiye'de! 130 milyar dolar! Bunun üçte birinin Türkiye'de kaldığı söyleniyor! Üçte biri ne eder? 130 milyar doların üçte biri? 40 milyar dolar mı? Türkiye'nin bütçesi 60 milyar dolar! Kara para var! Kanlı para var! Çeteler var! Peki... Bunlar hep af kapsamında ya!

Şimdi, böyle bir şey olamaz ya! Yani, çetelere kırmızı pasaport verenler, **"görevi ihmal"**le yargılanıyor! Çeteye iştirakten yargılanmıyor!

Ama İtalya ne yaptı? Bu kara para... Kanlı para... Çete... Ve faili meçhul cinayetleri yapanları... Cumhurbaşkanı'dan tutun, memuruna kadar hepsinin defterini dürdü! Bir "temiz eller" harekâtı ile müthiş bir operasyon yaptı! Bu, bizim için ümitvar bir hareket!

"DEVİR-İ SABIK YARATMAYACAĞIZ!"

Şimdi Türkiye'de, her gelen diyor ki; **"Devir-i sabık yaratmayacağız!"**⁵ Bu, ne demektir, biliyor musunuz? **"Ben de senin gibi sabıkalı olacağım."** demektir! **"Benim hakkımda da devir-i sabık yaratmayın!"** demektir! Yanlıştır! **"Devir-i sabık yaratacağız!"** diyeceksin!

Çünkü yetimin malını... Toplumun malını... Gasb eden ve ona kasteden insanlara, hesap sorulmayacak, devir-i sabık yaratılmayacak da kimse soracağız yani? Baklava çalana mı? Meclis'te pankart açan çocuklara idam cezası öneriliyor! 4 tane çocuk, **"Bizim öğretmenimiz yoktur!"** diye sokağa çıktı! Adamları apar topar tuttular! Ve adamlara, isyandan ve bilmem nerden dava açtılar! 3 yıla kadar dava açılıyor! Böyle şey olur mu ya! Yani, öğrenci... Manisa'daki 4 tane öğrenci... Bu devleti mi yıkacaktı yani? Nasıl yıkacak, 4 tane öğrenci bu devleti ya? Böyle şey olur mu ya?

68 kuşağı, bu devleti yıkacaktı! Şimdi, sistemin en güzel savunucusu onlar! Şimdi adam diyor ki... George Bernard Shaw; **"18 yaşında sosyalist olmayan eşektir! 40 yaşında hala sosyalist kalan eşek oğlu eşektir!"** diye bir laf söylüyor!

⁵ Devir-i sabık yaratmak, Türkiye siyasi tarihi'nde yeni gelen yönetimin/iktidarın, kendinden önceki dönemi sorgulaması, hesap sorması, vb. anlamında kullanılan ifade. https://tr.wikipedia.org/wiki/Devir-i_sab%C4%B1k_yaratmak

ORTAK PAZAR VE AVRUPA BİRLİĞİ

Yani, bunlar doğal şeylerdir ya! Ama **“Vur abalya!”** hikâyesi gidiyor! Yani, bu baskıcı... Yasakçı... Halktan kopuk, ceberrut bir yapı devam ettiği sürece bizi Avrupa Birliği'ne değil... Ben onu... Ortak Pazar'a değil, ortak mezara bile giremeyiz! Bizi, mezara bile almazlar! 35 yılda biz aday olduk! Aday adayı olduk! 135 yılda ancak üye oluruz!

Ha! Üye olsak... Olmasak... Bunun artısı... Eksisi... Faydası ve zararı... Ayrı! O, tartışılır... Ama mademki böyle bir karar verdik ve bu ailenin bir parçası olacağız... Çünkü o değerler, bizim değerlerimizdir!

Bizim geleneğimizde, faili meçhul cinayet var mı? İşkence var mı? Bu, meşru mudur? E, bununla topyekûn mücadele vereceğiz! E, şimdi bunları kim söylüyor?

Ne sivil örgüt bundan bahsediyor! Ne sivil toplum bundan bahsediyor! Ne bunun hesabı soruluyor! Ne kimse sandığa gömülüyor! Peki, ne olacak? Yarın sana gelir, bana gelir bu iş! Bu iş, böyledir! Bilmem boğazını mı keserler derler, ne derler? Bu, biraz da böyledir.

ÜÇ KİŞİ, BEŞ KİŞİ KONUŞUR; TOPLUM SUSAR!

Üç kişi, beş kişi konuşur; toplum susar! Ondan sonra da seyreder! Seyretmeye devam etsin! Yani, Batı toplumu, bugünkü noktaya, büyük bir süreç sonrasında, büyük mücadelelerle ve sivil toplumla gelmiştir! Yoksa... Oradaki halk bekledi... Devlet/krallar bize hürriyet versin... İşte, özgürlükleri bize sağlasın diye beklemediler! Bunu... Dişiyile, tırnağıyla mücadele ederek... Bu noktaya geldi!

“Efendim... Biz bir şey yaptığımız zaman, kafamıza cop iniyor! Yok, efendim! Biz bir şey yaptığımız zaman, defterimiz dürülüyor!” diye bu bahanelere sığındığımız zaman, e ne olacak? Biri size hibe ve hediye edecek(!) Öyle bir **“enayi”** yok şimdi! Bize kimse, bir şeyi hibe ve hediye etmez! Bu, adam gibi alınır! Onun şartlarını, koşullarını... Mevcut sistem içinde, yasal bir biçimde ortaya korsun! Ayağa kalkarsın! Ama ayağa kalkmak için de önce düşüneceksin!

“Düşünemezsin!” deniyor sana! **“Düşünmen yasak!”** deniyor! **“Senin ne düşüneceğine, ben karar vereceğim!”** diyor devlet! Devletin görevi, bizim ne düşüneceğimize karar vermek değildir! O, hakemdir! O, güvenliği sağlamaktan sorumludur!

Düşünmenin güvenlikle ilişkisi yoktur! Ha! Eşkıyalık yapana, devlet haddini bildirir! Silah alıp dağa çıkana! Devlet, onun defterini dürer! Ama onun dışında... Normal olarak düşüncesini ifade eden insan da, temel insan haklarını kullanmış olur! Ama ona saygılı bir toplumu yaratmamız gerekir!

Yani, sonunda... İş de geliyor... Kaderciler bir yaklaşıma geliyor! Efendim... İşte, tanrı devlet! İşte, devletin yaptığı her şey meşrudur! Büyüklerimiz bilir! Biz, haddimizi biliriz!

Çocuklara da öyle demez miyiz?

- ❖ **Görüşme!**
- ❖ **Konuşma!**
- ❖ **Ağlama!**
- ❖ **Gülme!**
- ❖ **Denizi geçinceye kadar yılana sarıl!**
- ❖ **Ayıya 'dayı' de!**
- ❖ **Görme!**
- ❖ **Karışma!**
- ❖ **Bulaşma!**
- ❖ **Sesini çıkartma!**
- ❖ **Kendini riske etme!**
- ❖ **Ağlama!**

Yav, çocuk da bu sefer... Böyle. Her türlü şeyden kesiliyor! Ondan sonra da (iki elini kavuşturup, boynunu büküp) böyle... Kendinden tevekkül içinde... Büyük bir tevekkül içinde...

- ❖ **Ne yapalım efendim?**
- ❖ **Biz, adam olmayız!**
- ❖ **Bizim adam olmamız mümkün değil!**
- ❖ **Bir kurtarıcı gelsin!**
- ❖ **Bir kurtarıcı gelsin bizi kurtarsın!**
- ❖ **Bir sopalı adam gelsin, bizi dövsün!**

Kurtarıcı, yok! "Kurtar bizi baba!" yok! Yani, bu böyle!

Moderatör: Sayın Valim... Sizleri konferansa yetiştirme çalışacağız... 20 dakikalık bir süremiz var...

Recep Yazıcıoğlu: Hatta 15 dakika var...

MERKEZ VALİSİ NE YAPAR?

Moderatör: 15 dakika evet... : Sayın Valim... Sizler, en son Erzincan Valiliğinden alınarak Merkez Valiliğine atandınız... Merkez Valisi ne iş yapar?

Recep Yazıcıoğlu: (Gülüyor...) Yazıcıoğlu, konuşuyor... Yani, bu bir işse... İş sayılır... İş yapıyoruz... Ama onun dışında merkez valisi bir iş yapmaz! Aybaşında gider maaşını alır... Oturur orada, çay-kahve içer... Bankamatikten alırsa, aybaşında da gitmesine gerek kalmaz!

Moderatör: Bankamatik memurluğu?

Recep Yazıcıoğlu: Bankamatik memurluğu... İşte, lokallerde oturma... Sohbet etme... Ondan sonra da... İşte, gidip orada çay

çeme... Bir kısmı...

Çünkü 120 kûsur merkez valisi var! Eylemli vali, 80 tane! Eylemsiz 120 tane! Toplam 200 tane vali var bu memlekette! Bunların deneyiminden, birikiminden sistem istifade etmiyor!

Bunları Anayasa Mahkemesi'ne getirebilirsin... Danıştay'a getirebilirsin! Genel müdür, müsteşar yapabilirsin! Müşavir yapabilirsin... Çünkü bunlar yıllarını vermiş insanlar!

Moderatör: Bir de üstelik maaş da veriliyor...

Recep Yazıcıoğlu: Elçilik yapabilirsin... Yani, yaparsın... Yaparsın! Yav bunlara! Bunlarla! Bir Allah'ın kulunun böyle bir derdi yok ya!

"Ben" diyor, "Politik olarak nasıl bir avantaj sağlarım? Ben, milletvekili olarak bir daha nasıl seçilirim? Bu makamı nasıl muhafaza ederim?" Yav, dert bu ya! Ama sistem de bunu getiriyor! Bu insanların kötü niyetinden değil!

Bu sistem değişmediği sürece, bu insan davranışı da değişmeyecek! Yani, bu... Tavuk-yumurta, yumurta-tavuk hikâyesi!

YENİ BİR VALİNİN İLK ÜÇ İŞİ

Moderatör: Evet... Sayın Valim... Merkez Valisi olarak... Diyelim ki, siz... Merkez Valiliği'nden alınarak Çorum'a atandınız... Çorum'u da bugün gördünüz... Çorum'a da yabancı değilsiniz... Çorum'a gelmiş olsaydınız, ilk üç işiniz ne olurdu? Ne yapardınız?

Recep Yazıcıoğlu: Valla şimdi... Biz Çorum'da... Geçen İzmir'de... Gene dediler... *"Yav, buralarda bu dolanıyor... Acaba neyin nesidir?"*

Dedim; *"Yav, ben Besni'ye de gittim... Adıyaman, Besni... Besni'ye gittiğim zaman, Besni Kaymakamlığı mı benim hedefimdir?"* diye...

Şimdi... *"İlk ne yapardınız? Son ne yapardınız?"* Tabii, biz bu işi bitirdik... Nasıl bitirdik? 31 yıl, iyi bir süreçtir. 15 yıl, kesintisiz valilik yaptım! Yani, bundan sonra, bürokratik bir görev bize zaten vermezler... Ve dikkat ederseniz de... Biz, üçüncü sınıf illerden de yukarı

çıkmadık zaten... Ama öyle bir derdim de hiçbir zaman olmadı!

Yani, ben... *"Aman efendim! Biz, ömrümüzü uzatalım... Sesimiz, çözümümüze keselim!"* demedim. Yani, hem söyledik, hem de saha çalışması yaptık! Şimdi, *"İlk ne yaparsınız?"* şeklinde, şurada ya da burada değil de... Biz, 31 yılda ne yaptıysak, onu yaparız! Yani, *"Gittiğimiz yerlerde problemler nedir?"* Onu teşhis etmeye... Ve bunun bir stratejik planını hazırlayarak, 5-10-15 yıllık zaman dilimi içinde... Bunlara nasıl çözümler? Halkla beraber! *"Nasıl çözümler bulabiliriz?"* gibi bir yaklaşım içinde olduk genelde...

Ama biz, bu defteri kapattık! Bu hattı kapattık! Genellikle bizi halk istemiştir... Ama siyasiler istememiştir!

Niye?

Çünkü ben, siyasetçilere, bugünkü fiili durumlarının yasal hale gelmesini savunuyorum! Ben, siyasete karşı değilim! Siyasetçiye de karşı değilim! Ama ben yetkisiz yetkiliye karşıyım! Dışardan gazel okuyana karşıyım! Defter düren... Yetkisi olmadığı halde, ortada gezinen adamlara karşıyım! Serseri mayın gibi, sağa sola çarpan sisteme karşıyım! Dolayısıyla... Yani, siyasal yapıya yaptığım eleştirel yaklaşım, bir anlamda bu kişilerin hukukunu da koruma anlamındadır!

Yerel politikacıya diyorum ki... Yerel yönetimlerde yetkili olsun! Aldığı kararın sorumlusu olsun! Kararın altına imza atsın! Bugün olduğu gibi, gizli kapaklı kararlarla Ankara'ya giderek, masalara yumruk vurarak, defter düreme vaziyetlerinde olmasın! Yani, fiili durum olmasın! Yasama, yürütmeye kastetmesin! Yasama, yasama olsun! Yürütme, yürütme olsun! Sabah erken kalkan, müdür olmasın! Ondan sonra... Bir genel müdürün ömrü, 3 ay, 6 ay olmasın! KİT'ler çiftlik gibi kullanılmasın!

3 milyon memur var Türkiye'de! 500 bini, son 10 yılda olmuş! Yani, bütün bu popülizm olmasın! Ve halka rağmen, halk için olmasın! Toplum mühendisliği olmasın!

Bunları bir il bazına getirdiğimiz zaman da... İşte... Halkla sıcak ilişkiler kurarak... O, yöneten-yönetilen arasındaki kopukluğu ortadan kaldırarak, bir toplum kalkınması modeliyle, biz bu işleri kitaba da, yazıya da, programlara da, projelere de konu olarak bitirdik! O defteri kapattık! Mademki, bu defteri kapattık, "şimdi, şurada şöyle olursa ne olur?" demek de biraz şey olur...

Biz, neyin olacağını, ne olduğunu göstererek zaten sahada gösterdik! O nedenle, böyle bir spekülasyona... Yani, spekülasyon derken... Yani, böyle bir faraziye üzerine bir şeyi bina etmeye gerek de yok, lüzum da yok! Yanlış anlaşılır bu!

İzmir'de nitekim yanlış anlaşıldı! Ben de çok üzüldüm! Besni örneğini verdim! **"Besni'ye de gittim!"** dedim. Herhalde bir derdim yoktur Besni'yle! Adıyaman, Besni! Ama o da anlaşılmadı yani! "Ulan, bu nerden bahsediyor?" diye...

Moderatör: Evet... Şimdi, Sayın Valim... Siz, söylemlerde bulunuyorsunuz... Ve devlet görev verdikçe, bunu eyleme de dönüştürüyorsunuz... Ve bu son konuşmanızdan anlıyoruz ki... Siz, bu hükümetten veya devletten umudu kesmişsiniz... Yani, **"Bundan sonra, görev verseler de olur, vermeseler de olur! Bugüne kadar konuşacaklarımı konuştum, yapacaklarımı yaptım! Ama görev verilirse, yine yaparım..."**

SİYASETE GİRMEK İÇİN...

Recep Yazıcıoğlu: Bize görevi, bundan sonra halk verecek!

Moderatör: Evet... Buraya gelecektim... Siyasete girmeyi düşünüyor musunuz?

Recep Yazıcıoğlu: Şimdi efendim... **"Biz, tek kişilik parti gibiyiz"** diye, sık sık söylüyorum ve hakikaten de böyleyiz zaten! Dolayısıyla, tek kişilik partiden bir sonuç çıkmayacağını ben de biliyorum! Yani, ben biraz da halkın sesi gibi... Böyle yüksek sesle diyoruz... Düşünmeye devam edelim!

Bizi dinleyenler olduğu sürece... Bize talep olduğu sürece...

Çünkü bu bir kavram kargaşalığını... Belirli bir netliğe kavuşturma hadisesidir! Yani, **"Bu halkımızla beraber yüksek sesle nasıl düşünebiliriz?"** diye... Bu, bir fonksiyondur, bir işlevdir! Yani, onu yapmaya devam edeceğiz!

Siyasal partiye giremeyiz! Bizi almazlar zaten! Çünkü ne genel başkanın işine yararız, ne parti disiplinine uyarız! Ne parti programına uyarız!

E, tek kişilik parti de... İşte, tek kişilik parti gibiyiz zaten! Dün de böyleyiz, bugün de böyleyiz! Böyle devam ediyoruz!

Bana dediler ki; **“Recep Yazıcıoğlu, nereye koşuyor?”** Ben de bilmiyorum, nereye koştuğumu! Hep beraber bir yere gidiyoruz! Ama inşallah doğru bir yere gidiyoruz!

Moderatör: Ben, şöyle söyleyeyim o zaman... Bağımsız aday olmayı düşünüyor musunuz?

Recep Yazıcıoğlu: Düşünmüyoruz! Çünkü bağımsız aday, ortada böyle gezinen bir adamdır! Ben zaten... Bağımsızım zaten! Bağımsız olarak konuşmaya devam ediyoruz! Bugün Meclis'e gitseniz, Meclis'te konuşamazsınız! Konuşmak yasak Meclis'te! Çünkü zaman yok! Sıra yok! Süre yok!

Ne güzel bak burada! Gayet güzel konuşuyoruz! Yani niye? Yani, milletvekilliğinin 2,5 milyar liralık... Şimdi bugün 2,5 milyara mı, 3 milyara mı ne çıkarttılar! Kıyak emeklilikle! Yani, ona tamahen olsa, fena değil hani! Para işi iyidir! Ama para için bir göreve talip olmak da... Bana biraz sıkıntı geliyor!

Bana bugün devletin verdiğiyle, ben idare ettim! Ben, bu yaştan sonra ne yapacağım parayı! Yani, genç olsam, 20 yaşında

olsam, belki para bir işe yarar! 51 yaşındayım! Bundan sonra para ne olacak? Çoluk çocuk yetiştii, gitti! Bize para değil, bize itibar lazım! Bize sevgi lazım! O da zaten bol bol var! Milletvekilliği bize bir şan, şöhret getirmez! Neysek, oyuz yani! Onun için böyle bir derdim yok! Böyle bir beklentim de yok!

Moderatör: Evet... Sayın Valim, size hitaben bir faks var... Bizim eski program ortağımız... Onunla birlikte program yapardık... Aynen okuyorum...

“Sayın Yazıcıoğlu, hislerimize tercüman oluyorsunuz. Ancak merakımı mucip olan bir hususu örtülü de olsa açıklamanızı istirham ediyorum. Halkın kendi kalesine gol atmak yerine, hiç olmazsa taca atmasını istiyorsunuz. Topun taca nasıl atılmasını sahada öğretmeye başlayacağınız zaman yakın mı?”

Ki bu arada gelmişti. Ben (soruyu) sormuştum...

(Vali Yazıcıoğlu gülüyor...)

O, siyasetten bahsediyor...

“Dünyanın en güç işi, bir şeyin nasıl yapılacağını bilirken, başka birinin nasıl yapamadığını ses yapmadan seyretmektir.” söylemine kesin katıldığınızdan kuşum yok! İcraata dönüştürmeden konuşmak da seyretmek değil midir? Saygılar... Allah’a emanet olun.”

Recep Yazıcıoğlu: (Gülerek yanıtıyor...) Doğru! Şimdi ama... Tek başına bir serdengeçlilikle ortaya çıkmak da hoş bir şey değil! Biz... Şu anda yaptığımız... İşte, yüksek sesle, insanlara bazı kavramları paylaşmaktır! Bazı kavramları netleştirmektir!

Şimdi... Aslında insanlar... Neyi istedikleri konusunda da sıkıntıları var! Biz diyoruz ki; **“Bak! Şöyle, şöyle, şöyle bir proje olsun! Bunun mantığı şudur! Ayrıntısı şudur! Dökümü şudur! Merkezi şu! Taşrası şu! Siyasi partinin yeri şu! Halkın yeri şurada! Gelin taşları yerine koyalım!”** diye bunu yıllardır tekrar da ediyoruz!

Tekrar, bir eğitim tarzıdır! Yani, insanlar nasıl sistem... Kendini sürekli tekrar ederek... Kendini kabul ettiriyorsa, biz de bir şeyleri tekrar ederek, vurgulayarak, zaman ve zemini yoklayarak, hizmet yapıyoruz! Bu, bir hizmet değil midir?

Yani, illa, **“Ey ahali! Yürüyün! Gelin!”** dediğimiz zaman, arkamızda kimseyi bulamayacağımızı kendisi de biliyor zaten! Bunun örnekleri de var!

Ama bir program, bir proje ortaya konursa... Bir kadro, bir yere gelirse... Biz de o kadro içinde... O koza içinde yerimizi alır, biz de halkın testinden geçebiliriz.

Ama işte... Başa geç! Lider ol! Biz, bu liderlik devrini kapatalım artık!

Proje önde olsun! Program önde olsun! Topluma program sunalım!

Zihniyet sunmuşlardır bugüne kadar... İnananlar... İnanmayanlar... İşte... Gericiler... İlericiler... Yok bilmem... Laikler... Anti laikler... Gibi!

Böyle ilkel, ideolojik şeyleri geri plana itelim! Biz, program ve proje sunalım topluma!

Ne yapacağımızı, nasıl yapılacağını anlatalım! Böyle bir kadro hareketinde, bize bir görev varsa, biz o göreve talibiz! O işi yaparız! Diye... İsterseniz işi noktalayalım... Çünkü süre de kısa...

KAPANIŞ

Moderatör: Yani, açık kapı bırakıyorsunuz... Sayın Valim, saat 23:00 gibi ÇRT ekranlarında tekrar buluşma ihtimalimiz var mı?

Recep Yazıcıoğlu: Biraz herhalde... Biraz... Etrafını cami, ağyarını mani olduysa... Vatandaşımızı da fazla sıkımayalım... İsterseniz, bu işi burada noktalayalım. Yani, başka bir zamanda, başka bir zeminde fırsat ve imkân doğarsa... Bilmem... Hem size, hem televizyonunuza, hem halkımıza da bu vesile ile sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Ve teşekkür ediyorum. Bizi dinleyenlere de... Bize bu imkânı sunan sizlere de... Değerli televizyon sahip, yöneticileri ve çalışanlarına...

Moderatör: Sayın Valim, biz... Çorum halkı adına... Sayın Ahlatçı'nın dediği gibi... Hislerimize tercüman olduğunuz için teşekkür ediyoruz!

Gönlüm çok şeyler istiyor, vatandaşlar adına sizlerle ilgili... İnşallah, onlar gönlünüzdeki gibi olur! Gerçekleşir!

Ben de bir veda konuşmamı yaptıktan sonra programı kapatıyorum... Ara vereceğim...

Uzunca bir süredir sizlerle birlikteyim. Yerel gazetelerde köşe yazarı olarak, radyo program yapımcısı ve sunucu olarak, en sonunda televizyon program yapımcısı ve sunucusu olarak sizlerle birlikte olduk. Bugüne kadar sizlerle olan buluşmalarımızda, eğer bir damla dahi hayatın gerçeklerine bir neşter vurabildiysek, kendimizi mutlu sayıyoruz!

Bu son program... Bu son basınla buluşmam... Bu son seslenişim... Bu son veda edişim... Gerek yeni yeteneklere fırsat tanımak, gerekse kendimi dinlendirmem adına vedalaşmam gerekiyor! Basında benim gibi hobi olarak görev alanlar yerine, profesyonel olarak bu işi yapan arkadaşlarımızın görevde olmaları gerekiyor! Benim gibi sivri dilli, her şeye maydanoz olan bir adama yıllarca sabır gösterdiğiniz için helallik diliyorum. Programlarımın asıl rengini oluşturan, tanımaktan, dost olmaktan kendimi ayrıcalıklı hissettiğim ÇRT Genel Yayın Yönetmenine huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Bütün kip arkadaşlarıma, bizi yüreklendiren Çorum halkına ve bütün görünmez kahramanlarımıza saygılar sunuyorum. Hoşça kalın! İyi akşamlar!

MUHAMMET NEGİZ

Yolu Uludağ Üniversitesi, Saint Petersburg Devlet Üniversitesi(Rusya), Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Erzincan Üniversitesi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nden geçen araştırmacı,
"Tatmin eden övgü ve sövgü sizin olsun, idrâk veren bilgi bize yeter." şiarının peşindedir...

